

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**GÜZEL SANATLAR LİSESİ UT DERS KİTAPLARININ HEDEF DAVRANIŞLAR
AÇISINDAN İNCELENMESİ VE DERS ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ**

Mehmet Arif TUR
ORCID: 0000-0003-3856-2167

Danışman
Prof. Dr. Hüseyin Serdar ÇAKIRER
ORCID: 0000-0003-0770-6287

Konya – 2022

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimin boyunca beni destekleyen, tecrübesini ve bilgisini esirgemeyen, her konuda yardımcı olan çok kıymetli danışman hocam Prof. Dr. Hüseyin Serdar ÇAKIRER' e sonsuz teşekkür ederim ve saygılarımı sunarım. Bu çalışmanın oluşmasında bilgilerini esirgemeyen Türkiye'nin farklı bölgelerinde çalışan güzel sanatlar lisesi ut eğitimcilerine teşekkürü bir borç bilirim beni her fırsatta destekleyen canım aileme, manevi desteğini eksik etmeyen eşime sonsuz teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
TABLolar LİSTESİ.....	v
TEZ ÇALIŞMASI ORİJİNALLİK RAPORU	vi
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ	vii
KISALTMALAR.....	viii
ÖZET	ix
ABSTRACT	xi
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	4
1.1.2. Alt problemler	5
1.2. Araştırmanın Amacı	6
1.3. Araştırmanın Önemi	6
1.4. Sayıtlar	6
1.5. Sınırlılıklar.....	6
1.6. Tanımlar	7
2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	8
3. YÖNTEM.....	11
3.1. Araştırmanın Modeli	11
3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu.....	11
3.3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri	12
3.4. Verilerin Toplanması.....	12
3.5. Verilerin Çözümlemesi.....	12
4. BULGULAR	13
4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular.....	13
4.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	25
4.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular	27
4.4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular.....	30
4.5. Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular.....	32
4.6. Altıncı Alt Probleme Yönelik Bulgular.....	36
4.7. Yedinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	38
4.8. Sekizinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	39
4.9. Dokuzuncu Alt Probleme Yönelik Bulgular	42
4.10. Onuncu Alt Probleme Yönelik Bulgular	45

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	47
5.1. Tartışma.....	47
5.2. Sonuç.....	48
5.3. Öneriler.....	50
KAYNAKLAR.....	52
EKLER.....	56

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. 1. Güzel Sanatlar Liseleri, Müzik bölümü, Haftalık Ders Çizelgesi (MEB, 2016a)...	2
Tablo 3. 1. Katılımcıların demografik verileri	12
Tablo 4. 1. Kitaplardaki duruş, oturuş, tutuş pozisyonları	13
Tablo 4. 2. Kitaplarda eserleri yer alan besteciler	15
Tablo 4. 3. Kitaplarda yer alan makamlar	18
Tablo 4. 4. Kitaplarda yer alan usuller	20
Tablo 4. 5. Kitaplarda yer verilen tür/formlar	22
Tablo 4. 5. Devamı	23
Tablo 4. 6. Kitaplarda yer alan mızrap teknikleri.....	25
Tablo 4. 7. Katılımcıların GSL Ut eğitimine yönelik eğitim durumları.....	26
Tablo 4. 9. Katılımcıların GSL’de Ut eğitiminde kullandıkları kitap ve metotlar	28
Tablo 4. 10. Katılımcılara göre GSL’de Ut ders kitaplarının içerik dağılımı	31
Tablo 4. 11. Katılımcıların GSL’de Ut ders kitaplarının içerik yeterliliği konusunda görüşleri	35
Tablo 4. 12. Katılımcıların ders kitaplarının GSL öğrencilerine yönelik yeterliliği konusunda görüşleri.....	37
Tablo 4. 13. Katılımcıların Ut eğitimi müfredatının öğrenci bazında kişiselleştirilmesi adına görüşleri.....	39
Tablo 4. 14. Katılımcıların ders kitapları dışındaki materyalleri seçerken dikkat ettikleri noktalar.....	41
Tablo 4. 15. Katılımcıların GSL Ut ders kitapları hazırlanırken dikkat edilmesi gereken konulara yönelik görüş ve önerileri.....	43
Tablo 4. 16. Ders kitaplarının ana çalgı ve yardımcı çalgı Ut olan öğrenciler açısından kullanım farklılıkları	46

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Güzel Sanatlar Lisesi Ut Ders Kitaplarının Hedef Davranışlar Açısından İncelenmesi ve Ders Öğretmenlerinin Görüşleri başlıklı tez çalışmamın toplam 78 sayfalık kısmına ilişkin, 1/03/2022 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%10** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
2. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
3. Önsöz hariç
4. İçindekiler hariç
5. Simgeler ve kısaltmalar hariç
6. Kaynaklar hariç
7. Alıntılar dahil
8. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

1/03/2022

Mehmet Arif TUR

Prof. Dr. Hüseyin Serdar ÇAKIRER

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim.

7/03/2022

Mehmet Arif TUR

KISALTMALAR

AGSL: Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi

EBA: Eğitim Bilişim Ağı

GSEB: Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü

GSL: Güzel Sanatlar Lisesi

K1, K2.. : Katılımcı kodları

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı

TSM: Türk Sanat Müziği

THM: Türk Halk Müziği

ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

GÜZEL SANATLAR LİSESİ UT DERS KİTAPLARININ HEDEF DAVRANIŞLAR AÇISINDAN İNCELENMESİ VE DERS ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Mehmet Arif TUR

Bu araştırmanın amacı, Güzel Sanatlar Liseleri'nde (GSL) kullanılan ut dersi kitaplarının hedef davranış ve kazanımları açısından incelenip, elde edilen verilerden yola çıkarak bu dersi veren öğretmenlerin görüşlerinin alınması ve ders kitaplarının geliştirilmesine yönelik önerilerde bulunmaktır. GSL'de verilen çalgı eğitimlerinin uygulamaya yönelik incelenmesi konusunda literatürde pek çok çalışma bulunmasına rağmen ut ve genel olarak Türk Sanat Müziği eğitiminin uygulanışına yönelik çok fazla çalışma bulunmaması bu alandaki boşluğu göstermektedir. Bu kapsamda GSL Ut Çalgı Dersi kitaplarının müzikal hedef ve kazanımları bakımından incelenerek, bu dersi veren öğretmenlerin görüşlerinin alınması, bu dersin öğretim programının ve kitaplarının geliştirilmesi adına oldukça önem arz etmektedir. Bu araştırma Güzel Sanatlar Liseleri Müzik ve Türk Sanat Müziği Bölümlerinde 2019-2020 eğitim yılında kullanılan MEB'in çalgı eğitimi dersi kapsamında düzenlediği 9, 10, 11, 12. sınıf ut ders kitapları ve bu eğitim yılında GSL'de ut derslerini veren eğitimciler ile sınırlandırılmıştır.

Nitel bir araştırma olarak tasarlanan bu çalışmada ilk olarak belirlenen ders kitapları doküman olarak ele alınıp, içerik analizi kullanılarak analiz edilmiş, ardından bu dersi veren öğretmenlerin görüşleri araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formlarıyla alınıp betimsel analiz yapılmıştır. Veri kaynağı olarak GSL'de 2019-2020 eğitim yılında kullanılan Ut dersi kitapları ve kitaplar incelenirken araştırmacının hazırladığı analiz formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler ışığında dersi veren öğretmenlerin konuyla ilgili görüşleri yarı yapılandırılmış görüşme soruları ile alınıp değerlendirilmiştir.

Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 yılları arasında MEB'e bağlı GSL'de uygulanan 9, 10, 11, 12.sınıf seviyelerinde ut ders kitapları ve bu eğitim yılında Türkiye'de farklı şehirlerde yer alan GSL'de derse giren dokuz ut öğretmeni oluşturmaktadır.

GSL ut ders kitapları; MEB'in belirlediği hedef davranış ve kazanımlar doğrultusunda müzikal özellikleri bakımından incelenip elde edilen veriler nicel hale getirilmiş ve her sınıf kitabı için ayrı ayrı tabloleştirilip yorumlanmıştır. Ders kitaplarının sınıflar arasındaki gelişim evreleri de ayrıca ele alınmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler değerlendirilip betimsel analize tabi tutulmuştur. Görüşme yapılan öğretmenlerin kişisel bilgileri verilmeyerek katılımcı kodları ile verilmiştir.

Araştırmada, çalgı eğitimi eğitiminin eksiklikleri olduğu ve buna yönelik eğitim fakültelerinde ve/veya meslek içi eğitim kapsamındaki seminer ve çalıştaylarda çalgı eğitimi eğitimlerinin verilmesi gerektiği, çalgı ders saatlerinin yetersizliğine yönelik oldukça fazla bulguya rastlandığı ve bu konudaki eksikliklerin öğrenci değişkeni ve müfredatın uygulanabilirliği gibi pek çok konuya yansıtıp ciddi problemler ortaya çıkardığı, müfredat kapsamındaki ders kitaplarının yetersizliklerinin bildirildiği, ut eğitimi müfredatının öğrenci bazında kişiselleştirilmesi ile ilgili ihtiyaçların olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Güzel Sanatlar Lisesi, Ut eğitimi, müfredat, çalgı ders kitabı

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Fine Arts Education
Music Education Program
Master Thesis

EXAMINATION OF FINE ARTS HIGH SCHOOL UT TEXTBOOKS IN TERMS OF TARGET BEHAVIORS AND TEACHERS' OPINIONS

Mehmet Arif TUR

This research aims to examine the ut textbooks used in Fine Arts High Schools (GSL) in terms of their target behaviors and achievements and take the opinions of the teachers who teach this lesson and make suggestions for the development of the textbooks based on the textbooks on the data obtained. Although there are many studies in the literature on the practical examination of instrument training given in GSL, the absence of many reflections on the practice of lute and Turkish Classical Music education, in general, shows the gap in this area. In this context, it is crucial to examine the GSL Lute Instrument Coursebooks in terms of musical goals and achievements and get the teachers' opinions to develop the curriculum and books. This research is limited to the 9th, 10th, 11th, and 12th-grade lute textbooks used in Fine Arts High Schools' Music and Turkish Classical Music Departments in 2019-2020. The educators who gave lute lessons in GSL this academic year.

In this study, which was designed as qualitative research, the selected textbooks were first handled as documents and analyzed using content analysis. The teachers' opinions about this course were taken with semi-structured interview forms prepared by the researcher, and descriptive analysis was made. As a data source, the analysis form designed by the researcher was used while examining the Ut course books and books used in the 2019-2020 academic year in GSL. In the light of the data obtained, the opinions of the teachers who teach the course on the subject were taken and evaluated with semi-structured interview questions.

The research study group consists of 9th, 10th, 11th, 12th-grade ut textbooks applied in GSL affiliated to the Ministry of National Education between 2019-2020 and nine lute teachers who took classes in GSL located in different cities in Turkey this academic year.

GSL ut textbooks; In line with the target behaviors and achievements determined by the Ministry of National Education, the data were analyzed in terms of their musical characteristics. The obtained data were quantified, tabulated, and interpreted separately for each class book. The developmental stages of the textbooks between classes are also discussed. The data obtained from the interviews were evaluated and subjected to descriptive analysis. The personal information of the interviewed teachers was not given, and they were given with participant codes.

The study found that there are deficiencies in the education of instrument trainers. That instrument trainer training should be given in seminars and workshops within the scope of education faculties and/or in-service training. There are many findings regarding the inadequacy of instrument lesson hours. The deficiencies are related to many issues, such as student variables and the curriculum's applicability. It has been concluded that there are serious problems, the inadequacies of the textbooks within the curriculum are reported, and there is a need for personalization of the lute training curriculum based on students.

Keywords: Fine Arts High School, lute education, curriculum, instrument textbook

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

Talep eden bir bireyde belirlenen müziksel davranışların kazandırılması veya değiştirilmesi sürecine müzik eğitimi denir. Müzik eğitimi temelde üç ana gruba veya amaca yönelik incelenir: herkesin ihtiyacı olan ve belirli düzeyde herkese verilmesi gereken genel müzik eğitimi, müziği kendi kişisel zevkleri doğrultusunda bir meslek olarak seçmeyip amatör olarak öğrenenlere yönelik olan özengen müzik eğitimi ve müziği profesyonel bir meslek olarak seçmiş kişilere yönelik olan profesyonel ya da mesleki müzik eğitimi (Uçan, 2005: 132).

Çalgı eğitimi, müzik eğitiminin bu üç çeşidinde de yer almaktadır. Müziğin uygulamalı bir sanat olması göz önünde bulundurularak müzik eğitiminde edinilen bilgilerin bir çalgı ile uygulanması da bu sürecin en önemli yanlarından birisidir. Bulut'a (2004) göre de müzik eğitiminin amaçlarına ulaşmasında çalgılardan faydalanılması, bu sürecin etkili ve verimli hale gelmesinde vazgeçilmez bir unsurdur. Çalgı eğitiminin her türünde, eğitim sürecinin her basamağının çalgı alanında uzman kişiler tarafından uygulanması gerekmektedir (Uçan, 2018: 37). Mesleki müzik eğitiminin önemli bir sürecini teşkil eden çalgı eğitimi pek çok yönüyle oldukça etkili bir eğitim biçimidir (Karaoğlu, 2008; akt. Avcı, 2019: 6).

Türkiye'de mesleki müzik eğitimi veren kurumlar arasında başta konservatuvarlar olmak üzere, güzel sanatlar liselerinin müzik bölümleri, üniversitelerin müzik eğitimi bölümleri ve güzel sanatlar fakültelerinin müzik bilimleri bölümleri sayılabilir (Tarman, 2016: 11).

Ülkemizde ilk Güzel Sanatlar Lisesi (GSL), Milli Eğitim Bakanı Avni Akyol tarafından İstanbul'da açılıp, 1989-1990 eğitim öğretim yılında eğitime başlamıştır (Uğraş, 2018: 1). Güzel Sanatlar Liseleri günümüzde mesleki lise düzeyinde 4 yıllık eğitim veren kurumlardır. 2019-2020 eğitim-öğretim yılında GSL'nin müzik bölümlerinde bireysel çalgı eğitimi dersleri MEB'in Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı 2016/44 sayılı kurul kararıyla daha önceden "Bireysel Çalgı Eğitimi" iken, "Çalgı Eğitimi" olarak değiştirilmiştir (MEB, 2016g).

Tablo 1.1.'de de görüleceği üzere Güzel Sanatlar Liseleri'nin müzik bölümlerinde 9 ve 10. Sınıflarda haftada birer saat, 11 ve 12. Sınıflarda ise haftada ikişer saat çalgı eğitimi

dersleri verilmektedir. Eğitim programında her öğrencinin fiziksel ve yetenek özelliklerine göre seçilen bireysel enstrüman dersi bulunmaktadır. MEB'in 2016/44 sayılı kurul kararına göre çalgı dersleri kapsamındaki çalgılar: Gitar, Flüt, Bağlama, Tambur, Keman, Viyola, Çello, Kontrbas, Ney, Ut, Klasik Kemançe, Kanun, Klarnet, Kaval, Vurmalı Çalgılar, Tar, Kemane, Yaylı Sazlar (Kemança, Kemane, Karadeniz Kemançesi olarak belirlenmiştir (MEB, 2016b).

Tablo 1. 1. Güzel Sanatlar Liseleri, Müzik bölümü, Haftalık Ders Çizelgesi (MEB, 2016a)

DERSLER	9	10	11	12
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI	5	5	5	5
DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	1	1	1	1
TARİH	2	2	-	-
T.C. İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	2	-
COĞRAFYA	2	2	-	-
MATEMATİK	6	6	-	-
FİZİK	2	2	-	-
KİMYA	2	2	-	-
BİYOLOJİ	2	2	-	-
SAĞLIK BİLGİSİ	1	-	-	-
FELSEFE	-	-	2	-
YABANCI DİL	3	2	2	2
GÖRSEL SANATLAR/BEDEN EĞİTİMİ	1	1	1	1
TRAFİK VE İLK YARDIM	-	-	-	1
BATI MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI	2	2	2	2
TÜRK HALK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI	-	-	2	2
TÜRK SANAT MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI	2	2	-	-
PİYANO	1	1	1	-
BAĞLAMA	-	1	1	1
ÇALGI EĞİTİMİ (Gitar, Flüt, Bağlama, Tambur, Keman, Viyola, Çello, Kontrbas, Ney, Ut, Klasik Kemançe, Kanun, Klarnet, Kaval, Vurmalı Çalgılar, Tar, Kemane, Yaylı Sazlar (Kemança, Kemane, Karadeniz Kemançesi)	1	1	2	2
ÇOK SESLİ KORO	-	2	2	-
TÜRK HALK MÜZİĞİ KORO	-	-	2	-
TÜRK SANAT MÜZİĞİ KORO	-	-	-	2
ÇALGI TOPLULUKLARI	-	-	4	4
BİLİŞİM DESTEKLİ MÜZİK	-	-	-	2
TÜRK VE BATI MÜZİĞİ TARİHİ	-	-	-	2
BİREYSEL SES EĞİTİMİ	-	1	-	-
DRAMA	-	-	-	2
MÜZİK KÜLTÜRÜ	-	-	-	2
TÜRK İSLAM MUSİKİSİ	-	-	-	2
TÜRK DÜNYASI MÜZİKLERİ	-	-	2	-

HALK DANSLARI VE MÜZİKLERİ	-	-	2	-
ORTAK DERS SAATİ TOPLAMI	33	35	33	33

GSL’de 2018-2019 öğretim yılı itibari ile müzik, Türk halk müziği (THM), Türk sanat müziği (TSM) bölümlerinde eğitim verilir (MEB, 2020). Bu bölümlerin dersleri de yine MEB Talim ve Terbiye Kurulu kararlarınca ayrı ayrı belirlenmiş (MEB, 2016b, 2016d, 2016f), ders programları da ayrı ayrı oluşturulmuştur (MEB, 2016a, 2016c, 2016e).

GSL’nde TSM ve Müzik bölümlerinde Çalgı Eğitimi dersi kapsamında 9 ve 10. Sınıflarda haftada bir saat, 11 ve 12. Sınıflarda ise haftada iki saat olmak üzere ilgili öğrencilere Ut eğitimi verilirken, THM bölümlerinde ise ikinci bir çalgı olarak 10 ve 11. Sınıflarda haftada bir saat olarak Ut dersi verilebilmektedir (MEB, 2016a, 2016e, 2016c). Bu dersler kapsamında kullanılmak üzere GSL Müzik ve TSM bölümlerinde kullanılmak üzere 9, 10, 11 ve 12. Sınıflara ait “Ut Ders Kitabı” başlıklı ders kitapları 2019 yılında hazırlanmış (Çöl ve diğerleri., 2019b, 2019a; Sarıca & Bitmez, 2019a, 2019b), THM bölümünde kullanılmak üzere ise 10 ve 11. Sınıflara ait “THM Ut Ders Kitabı” başlıklı ders kitapları 2019 yılında hazırlanmış ve 2019-2020 öğretim yılında kullanılmıştır (Çöl ve diğerleri., 2019a; Sarıca & Bitmez, 2019a).

Türk Sanat Müziğinde gerek solo gerek eşlik sazı olarak kullanılan Ut, “geniş ses alanı ve geleneksel müzikte istenildiği gibi kullanılabilme imkanına sahip olması nedeni ile öğrenciler tarafından tercih edilmektedir” (Doğan, 2011: 5).

Çalgı derslerinde kullanılan kitaplar kapsamında bir diğer önemli konu ise kitapların, hedef ve kazanımlarının uygulamadaki durumunun incelenmesi ve geliştirilmesidir. Çalgı öğretim programları; öğrenciye kazandırılmak istenen becerilerin amaç, hedef ve kazanımlarını, bu kazanımlarla ilgili gözlenmesi umulan hedef davranışları, hedef davranışlar kapsamındaki içerikleri, öğrenme ve öğretme durumlarını ve hedef davranışlara ne ölçüde ulaşıldığını ölçen işlemleri kapsar (Uçan, 2018: 75). “Amaçlar-Hedefler-Kazanımlar müzik öğretimiyle öğrencilere kazandırılmak ya da onlarda geliştirilmek istenen davranışsal özelliklerdir” (Uçan, 2018: 75).

MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü’nün hazırladığı Ut Dersi Öğretim Programı kapsamı incelendiğinde öğrencinin aşağıdaki amaçlara ulaşması hedeflenmektedir:

1. Türk müziğinin en temel çalgılarından biri olan ut sazının Türk müzik kültüründeki yerini kavraması,

2. Utun fiziksel özellikleri hakkında bilgi sahibi olması, 3. Ut çalış tekniklerini kavraması ve uygulaması,

4. Uttan doğru ses çıkartarak diğer sazlarla yakalanması gereken ahenk birliğini kazanması,

5. Saz repertuarının yanı sıra sözlü repertuvara yönelik eser dağarcığı oluşturması,

6. Bireysel ve grup çalışmasında sorumluluk duygusu kazanması,

7. Ülkemizin müzik kültürüne hizmet etmesi amaçlanmaktadır (MEB, 2016).

Bu araştırma kapsamına yalnızca 2019-2020 öğretim yılında MEB GSL Müzik ve Türk Sanat Müziği Bölümlerinde ana çalgı eğitimi olarak “Çalgı Eğitimi” dersi kapsamında kullanılan 9, 10, 11 ve 12. sınıf Ut ders kitapları dahil edilmiş, Türk Halk Müziği bölümlerinde kullanılan “THM Ut Dersi” kitapları dahil edilmemiştir.

Yapılan literatür taramasında GSL’de verilen diğer çalgı eğitimi dersleriyle ilgili pek çok akademik çalışmaya rastlanmıştır fakat Ut dersi ile ilgili yalnızca bir çalışmaya rastlanmıştır. 2011 yılında yapılan bu çalışma ise yalnızca 9. sınıf ut derslerini kapsamaktadır. Bu konuda literatürde yeterli çalışma olmamasından ötürü güncel ders kitaplarının uygulamaya yönelik incelenmesi oldukça önem arz etmektedir.

1.1. Problem Durumu

Çalgı eğitiminin gerek amatör gerek profesyonel her türünde öğretim programı, ders kitapları, bu eğitimin nihai amaçları ve kazanımları gibi plan ve materyallerin ilgili çalgı alanında uzman kişiler tarafından hazırlanması gerekmektedir. Bunun yanında uygulamaya konulan bu sürecin geri dönüşleri de akademik çalışmalarla incelenip, uygulayanların görüş ve ihtiyaçları bilimsel yöntemlerle analiz edilip gerekiyorsa revize edilmelidir (Uçan, 2018: 71-84).

Bir müzik öğretim programının hedef davranışların kazanılıp kazanılmadığını veya ne ölçüde kazanıldığını ölçme ile bu program hakkında yargıya varmak için gerekli ilke, ölçüt ve işlemler de bu öğretim programının birer parçasıdır (Uçan, 2018: 75)

Öğretim programının bir parçası olan ders kitaplarının hedef davranış ve kazanımları açısından değerlendirilmesi, uygulamaya yönelik sahadaki eğitimci görüşlerinin analiz edilmesi oldukça önemlidir. Bu kapsamda Güzel Sanatlar Liselerinde kullanılan Ut kitaplarının analizi ve bu dersi veren öğretmenlerin görüşleri bu çalışmanın ana problem cümlesini oluşturmaktadır.

1.1.2. Alt problemler

1.1.2.1. Ut kitaplarının analizi sonucu hangi verilere ulaşılmıştır?

1.1.2.2. Katılımcıların Güzel Sanatlar Liseleri'nde (GSL) Ut eğitimine yönelik eğitim durumları nasıldır?

1.1.2.3. Katılımcıların GSL'de Ut eğitiminde halihazırda hangi sınıflarda hangi kitap ve metotları kullandıklarına yönelik görüş ve önerileri nelerdir?

1.1.2.4. Katılımcıların GSL'de Ut ders kitaplarının 9, 10, 11, 12. sınıf seviyelerine göre içerik dağılımı konusunda görüşleri nelerdir?

1.1.2.5. Katılımcıların GSL'de Ut ders kitaplarının içerik yeterliliği konusunda görüşleri nelerdir?

1.1.2.6. Katılımcıların mevcut ders kitaplarının GSL öğrencilerine yönelik yeterliliği konusunda görüşleri nelerdir?

1.1.2.7. Katılımcıların halihazırda uyguladıkları Ut eğitimi müfredatının öğrenci bazında kişiselleştirilmesi adına görüşleri nelerdir?

1.1.2.8. Katılımcıların ders kitapları dışında kullandıkları metot ve diğer materyalleri seçerken dikkat ettikleri noktalar nelerdir?

1.1.2.9. Katılımcıların GSL Ut ders kitapları hazırlanırken dikkat edilmesi gereken konulara yönelik görüş ve önerileri nelerdir?

1.1.2.10. Katılımcıların GSL'de Ut ders kitaplarının ana çalgısı Ut olan öğrenciler ile yardımcı çalgısı Ut olan öğrenciler açısından kullanım farklılıkları konusunda görüş ve önerileri nelerdir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Güzel Sanatlar Liselerinde kullanılan ut dersi kitaplarının hedef davranış ve kazanımları açısından incelenip, elde edilen verilerden yola çıkarak bu dersi veren öğretmenlerin görüşlerinin alınması ve ders kitaplarının geliştirilmesine yönelik önerilerde bulunmaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Öğretim programlarında yer alan materyallerin hazırlanış süreçleri bu alanda uzmanlar tarafından yapılması gereken önemli süreçlerdir. Ders kitapları bu materyallerin başında gelir. Hazırlık süreçlerinde ders kapsamında gerekli pedagojik özelliklerin yanında uygulamaya yönelik gerçekçi bilgilerin de göz önünde bulundurulması gereklidir. Uygulama sonrası geri dönüşler de öğretim programının bir parçasıdır. Bu nedenle bilimsel disiplinlerle ders kitaplarının uygulamaya yönelik incelenmeleri ve elde edilen verilere göre bu ders kitaplarının revize edilmeleri oldukça önemli bir konudur.

Güzel Sanatlar Liselerinde verilen çalgı eğitimlerinin uygulamaya yönelik incelenmesi konusunda literatürde pek çok çalışma bulunmasına rağmen Ut ve genel olarak Türk Sanat Müziği eğitiminin uygulanışına yönelik çok fazla çalışma bulunmaması bu alandaki boşluğu göstermektedir.

Bu kapsamda GSL Ut Çalgı Dersi kitaplarının müzikal hedef ve kazanımları bakımından incelenerek, bu dersi veren öğretmenlerin görüşlerinin alınması, bu dersin öğretim programının ve kitaplarının geliştirilmesi adına oldukça önem arz etmektedir.

1.4. Sayıtlar

Bu çalışmada araştırmacı tarafından geliştirilen analizin, kitapların müzikal kazanımlarını ortaya çıkarmada yeterli ve güvenilir olduğu, görüşme yapılan öğretmenlerin tarafsız ve doğru veriler ortaya koydukları ve yarı yapılandırılmış görüşme sorularının yeterli ve güvenilir olduğu varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma Güzel Sanatlar Liseleri Müzik ve Türk Sanat Müziği Bölümlerinde 2019-2020 eğitim yılında kullanılan MEB'in çalgı eğitimi dersi kapsamında düzenlediği 9, 10, 11, 12. sınıf Ut metotları ve bu eğitim yılında GSL'de Ut derslerini veren eğitimciler ile sınırlandırılmıştır.

1.6. Tanımlar

Ut: Türkçe'ye Arapça “el-ûd” kelimesinden geçen bu kelime, “Klasik Türk Müziği araçlarından, iri karınlı, kirişli, mızrapla çalınan bir çalgı...” olarak tanımlanır (Türk Dil Kurumu, 1998: 2288). Halk arasında “Ut” şeklinde kullanılan (Say, 2009: 548) bu kelime literatürde “Ud, Ut” şeklinde iki türlü de kullanılmaktadır. İlgili akademik çalışmalarda daha çok “Ud” olarak kullanılsa da bu araştırmanın temeli olan MEB ders kitaplarında “Ut” şeklinde kullanıldığı için, karışıklık olmaması adına doğrudan alıntılar hariç “Ut” kelimesi tercih edilmiştir.

Saz: Farsça kökenli olan kelime “çalğı”, “enstrüman” kelimeleriyle beraber müzik aletlerini niteler (Say, 2009: 467).

Hedef Davranış: Gözlemlerde hedefe ulaşılmasının tek başına kısmi bir kanıtı olan kritik davranışlardır (Tarman, 2016: 68).

Öğretim Programı: Eğitimin önceden tasarlanmış planı, bu planın uygulanışı ve uygulamada gerçekleşmesi öğretim programıdır (Uçan, 2018: 74).

BÖLÜM 2

2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Yapılan alanyazın taramasında aşağıdaki ilgili çalışmalara ulaşılmıştır:

Doğan'ın (2011) "Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri 9. sınıf Ud Dersi Öğretim Programının ve Ders Kitabının Değerlendirilmesi" adlı yüksek lisans tezinde, GSL 9. sınıf ut dersi öğretim programı ve ders kitabı, 2009-2010 yılları arasında bu dersi veren 10 öğretmene anket yapılarak, görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiş ve mevcut duruma yönelik öneriler sunulmuştur. Sonuç olarak öğretim programı ile öğrencilerin beklenen kazanımlara kısmen ulaştıkları, ders kitabı ile öğrenilmesi istenen bilgileri ve becerileri ise az kazandıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Adar (2013) "AGSL Ud Eğitimine Yönelik Kadın Ud Eğitimcilerinin Görüşlerinin İncelenmesi" başlıklı makalesinde Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri'nde ut eğitimine yönelik kadın ut eğitimcilerinin ut eğitiminde ne kadar etkili oldukları, erkeklere göre eğitimde ne tür farklılıkları olduğu, uyguladıkları yöntem ve kullandıkları teknikler, öğrencilerin bakış açıları ve düşünceleri, eğitimdeki eksiklikler, kullanılan kaynaklar ve çevrenin bayan ut eğitimcilerine bakış açılarının belirlenmesi amaçlanarak, kadın ut eğitimcileriyle görüşmeler yapılmış ve elde edilen veriler nitel olarak değerlendirilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan ut ders kitapları dışında ut metotlarını inceleyen ve karşılaştıran akademik çalışmalar da mevcuttur (Bodur, 2019; Ceylan, 2017; Gerçek, 2010; Özdemir, 2019; Yücel, 2017).

Güzel Sanatlar Liselerinde eğitimi verilen diğer çalgılardan viyolonsel eğitimi kitaplarının Milli Eğitim Bakanlığının belirlediği hedef ve hedef davranışlar açısından inceleyen Coşgun (2019), bu dersin eğitimi veren öğretmenlerin görüşlerini de değerlendirmiş ve viyolonsel eğitimi için belirlenen hedef ve hedef davranışlardan sağ el legato ile sol elde iki ses çalabilme tekniği, parmak tutma tekniği ve farklı pozisyon geçişleri ile ilgili çalışmalara bu metotlarda büyük ölçüde yer verdiği sonucuna varmıştır.

Avcı (2019) ve Onat'ın (2018) çalışmaları gibi, bireysel çalgı derslerini öğretim programları açısından inceleyen araştırmalar da mevcuttur. Yine Güzel Sanatlar Liselerindeki çalgı eğitimleri konusunda öğretmen ve/veya öğrenci görüşlerinin alınarak uygulamaya

yönelik incelemelerin yapıldığı çalışmalar da bulunmaktadır (Açıkalin, 2017; Akgül, 1997; Cemil, 2003; Özder, 2009; Tanrıöver, 2016; Uğraş, 2018).

Dursun ve Kaleli (2021), “Güzel sanatlar liselerinde kullanılan çalgı eğitimi kanun ve çalgı toplulukları ders kitapları arasındaki hedef davranış ilişkisinin incelenmesi” adlı makalelerinde 2019 yılında yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Güzel Sanatlar Liseleri Çalgı Eğitimi kanun kitapları 9, 10, 11, 12 ve çalgı toplulukları 10, 11, 12 ders kitapları makam, usul, artikülasyon/süslemeler konuları bakımından karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi modeli kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan tüm kitaplarda toplam 30 farklı usule yer verilmiş, bu usullerden 6’sı alıştırma ve eserlerde, 24’ünün sadece eserlerde kullanıldığı sonucuna ulaşılmaktadır. Çalgı eğitimi Kanun ders kitaplarında her sınıfta farklı makamlar tespit edilmiş ve farklı sayılarda kullanıldığı görülmüş, sadece Buselik makamı iki sınıfta da yer almıştır. Aynı tespitlerin çalgı toplulukları ders kitapları için de geçerli olduğu saptanmıştır. Araştırmada incelenen tüm kitaplarda tespit edilen artikülasyon ve süslemelerin eserlerde az oranda kullanıldığı, bazı kitaplarda ise hiç kullanılmadığı saptanmıştır.

Akbaş, Kaleli ve Özdek (2021), “Güzel sanatlar liselerinde kullanılan bağlama ders kitaplarındaki alıştırma ve ilgili türkülerin hedef davranış bakımından incelenmesi” başlıklı makalelerinde, Güzel sanatlar liseleri çalgı eğitimi bağlama kitaplarında yer alan pozisyon, perde, yöresel tavır, artikülasyon ve süslemelerin, süslemelerle ilgili teorik boyutların alıştırma ve türkülerde hangi düzeyde uygulandığını belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu güzel sanatlar lisesi çalgı eğitimi 9.10.11.ve 12. Sınıf bağlama ders kitapları oluşturmaktadır. Araştırmada tarama modeli ile veriler toplanıp, güzel sanatlar lisesi çalgı eğitimi kitaplarında hedef davranışlara yönelik nasıl bir program izlendiği, hangi kazanımlarının sağlanmasının amaçlandığı doküman analizi yöntemiyle tespit edilmiştir. Güzel sanatlar lisesi çalgı eğitimi bağlama kitaplarında yapılan araştırmalar sonucunda alıştırma büyük çoğunluğunun bozuk düzeninde la (açık tel) eksenli pozisyonda olduğu fakat yer verilen hiçbir türkünün la(açık tel) eksenli pozisyonda olmadığı, perde sesleri öğretilirken bazı perdelerin alıştırma ve türkülerde doğru oranlı olduğu ancak bazı müziğimize özgü bazı mikrotonal seslere yeterince yer verilmediği, yöresel tezene tavrı kısmında verilen dört yöre tavrı içerisinde en fazla alıştırma ve türkülerin sayısal bir dengede olan zeybek tavrında olup zeybek tavrının diğer üç yöre tavrına göre daha fazla önemsendiği, artikülasyon ile

süsleme kısmında legato artikülasyonunun alıştırma ve türkü boyutunun oranlı olduğu fakat geriye kalan süsleme ve artikülasyonlara yeterince yer verilmediğini sonuçlarına ulaşılmıştır.

Gürel (2021) ise “Güzel sanatlar liselerinde kullanılan bireysel ses eğitimi kitabındaki alıştırma ve eserlerin hedef davranış ilişkisinin incelenmesi” başlıklı makalesinde, Güzel sanatlar liselerinde kullanılan 10. Sınıf Bireysel Ses Eğitimi kitabında bulunan alıştırmalar ve eserler arasındaki hedef davranış ilişkisini incelemiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi modeli kullanılmıştır. Araştırma sonucunda şu bulgulara ulaşılmıştır: Güzel Sanatlar Lisesi 10. sınıf Bireysel Ses Eğitimi ders kitabında bir oktav içerisinde yer alan alıştırmalara çok yer verilmiş olmasına karşın eserlerde az yer verilmiştir. Bu durumun tam tersine eserlerde en fazla yer verilen ses genişliği olan dokuzlu ses genişliği ile ilgili alıştırmaya verildiği saptanmıştır. Alıştırmalarda makamların 4 makam çerçevesinde sınırlı tutulduğu buna bağlı olarak hangi makamlarda alıştırma verildiyse o makamlara göre eser seçimleri yapıldığı saptanmıştır. Kitapta makamsal eserler genel eser sayısının çoğunluğunu oluşturmaktadır. Alıştırmalarda ve eserlerde legato hem nitelik hem nicelik olarak yeterince yer verildiği sonucuna ulaşılmaktadır. Artikülasyon işaretlerinden staccato ise, alıştırma ve eserlerde sayıca çok az gösterilmektedir.

Baran (2019), “Güzel Sanatlar Lisesi müzik alanı 9. sınıf piyano ders kitabının içeriğinin incelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde, Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Alanı 9. Sınıf Piyano ders kitabında yer alan etütler ve eserler, piyano dersine giren öğretmenlerin görüş ve değerlendirmelerine dayalı olarak incelenmiştir. İncelemede öğretmenlere etüt ve eserlerin niteliklerinin ve niceliklerinin yeterliliği “evet - hayır - kararsızım” şeklinde sorulmuştur. Nicel bir boyut taşıyan bu çalışmaya, öğretmenlerin kullandıkları yardımcı kaynaklar ve kaynaklara yönelme sebepleri açık uçlu sorularla sorularak araştırmaya nitel bir boyut kazandırılmaya çalışılmıştır. Araştırma sonucunda 9. Sınıf piyano ders kitabında yer alan etüt ve eserlerin nitelik ve nicelik olarak yetersiz olduğu, eğitimin ilkelerine göre oluşturulmadığı ve kitapta yer alan görsellerin yetersiz kaldığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Tüm bu araştırmalar incelendiğinde, GSL’de verilen çalgı eğitimleri kapsamında pek çok çalışmaya rastlanmıştır fakat Ut dersi ile ilgili yalnızca bir çalışmaya rastlanmıştır. Doğan’ın (2011) bu çalışması ise 2009-2010 yılları arasını kapsamaktadır ve yalnızca 9. sınıf kitabı ve öğrencileri incelenmiştir. MEB ders kitapları dışındaki Ut metotlarını inceleyen çalışmalar da bulunmakta fakat bunlar bu çalışmanın kapsamı dışında kalmaktadır.

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi hakkında bilgiler verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel bir çalışmadır. İlk olarak belirlenen ders kitapları doküman olarak ele alınıp, içerik analizi kullanılarak analiz edilmiş, daha sonra bu dersi veren öğretmenlerin görüşleri alınıp betimsel analiz uygulanmıştır.

“İçerik analizi, dokümanlardan, dokümanların içeriğine ilişkin tekrarlanabilir ve geçerli çıkarımlar yapmak için kullanılan bir tekniktir” (Krippendorff, 2004: 18; akt. Özkan, 2019: 64). “Çıkarsama mefhumunun bilhassa önemli olduğu içerik analizinde, araştırmanın amacına ulaşmasında analitik kurgular veya sonuç çıkarmaya yönelik kurallar kullanılır” (White ve Marsh, 2006: 27; akt. Özkan, 2019: 64). “Nitel araştırmada kullanılan diğer yöntemler gibi doküman analizi de anlam çıkarmak, ilgili konu hakkında bir anlayış oluşturmak, ampirik bilgi geliştirmek için verilerin incelenmesini ve yorumlanmasını gerektirmektedir” (Corbin & Strauss, 2008; akt. Kırıl, 2020: 173).

Bu araştırmanın ana veri kaynağı Güzel Sanatlar Liselerinde 2019-2020 eğitim yılında kullanılan Ut dersi kitaplarıdır. Kitaplar incelenirken araştırmacının hazırladığı analiz formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler ışığında dersi veren öğretmenlerin konuyla ilgili görüşleri yarı yapılandırılmış görüşme soruları ile alınıp değerlendirilmiştir. “Betimsel analiz, derinlemesine analiz gerektirmeyen verilerin işlenmesinde kullanılırken, içerik analizi elde edilen verilerin daha yakından incelenmesini ve bu verileri açıklayan kavram ve temalara ulaşılmasını gerektirir” (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 89; akt. Karataş, 2017: 75).

3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini Güzel Sanatlar Liselerinde verilen Ut eğitimi oluştururken örneklemini ise 2019-2020 yılları arasında MEB’e bağlı Güzel Sanatlar Liselerinde uygulanan 9, 10, 11, 12. sınıf seviyelerinde Ut ders kitapları ve bu eğitim yılında Türkiye’de farklı şehirlerde yer alan Güzel Sanatlar Liselerinde derse giren Ut öğretmenleri oluşturmaktadır. Katılımcıların bazı demografik verileri Tablo 3.1.’de verilmiştir:

Tablo 3. 1. Katılımcıların demografik verileri

No	Cinsiyet	Yaş	Eğitim	Mezuniyet	Öğretmenlik Yılı
K1	Erkek	46	Lisans	Konservatuvar	15
K2	Erkek	45	Lisans	GSEB Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	2
K3	Erkek	39	Lisans	GSEB Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	19
K4	Erkek	45	Yüksek Lisans	Güzel Sanatlar Fakültesi	17
K5	Erkek	41	Yüksek Lisans	GSEB Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	16
K6	Erkek	45	Yüksek Lisans	GSEB Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	20
K7	Kadın	46	Lisans	GSEB Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	20
K8	Erkek	36	Yüksek Lisans	Konservatuvar	10
K9	Erkek	45	Lisans	Konservatuvar	15

3.3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri

Araştırmanın iki veri seti bulunmaktadır. Bunlardan ilki Ut ders kitapları, ikincisi ise elde edilen verilerden yola çıkarak hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme sorularıyla yapılan görüşme verileridir. İlk veri setinin toplanmasında kitapların analizi için kullanılan analiz Araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme sorularının geçerlilik ve güvenilirliği iki alan uzmanının alınarak sağlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme sorularına EK 4.'te alan uzmanlarının görüş formlarına ise EK 3'te yer almaktadır. Bunlar dışında konuyla ilgili literatür taraması yapılmış ve elde edilen veriler değerlendirilerek kullanılmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada ilk olarak MEB EBA sisteminden 2019-2020 eğitim yılına ait, güncel ve resmi Ut dersi kitapları temin edilmiştir. Kitaplar üzerinde araştırmacı tarafından geliştirilen analiz yöntemi ile analizler yapılmış ve elde edilen verilerden yola çıkarak yine aynı eğitim yılında bu kitapları kullanarak ders veren eğitimcilere yönelik yarı yapılandırılmış görüşme soruları hazırlanarak görüşmeler yapılmıştır.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Güzel Sanatlar Liseleri Ut kitapları; MEB'in belirlediği hedef davranış ve kazanımlar doğrultusunda müzikal özellikleri bakımından incelenip elde edilen veriler nicel hale getirilmiş ve her sınıf kitabı için ayrı ayrı tablolaştırılıp yorumlanmıştır. Ders kitaplarının sınıflar arasındaki gelişim evreleri de ayrıca ele alınmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler değerlendirilip betimsel analize tabi tutulmuştur. Görüşme yapılan öğretmenlerin kişisel bilgileri araştırmacıda mahfuz tutulmuş, araştırma içeriğinde katılımcı kodları ile verilmiştir.

BÖLÜM 4

4. BULGULAR

Bu bölümde, elde edilen bulgular 11 adet alt problem doğrultusunda ele alınmış ve başlıklar halinde verilmiştir.

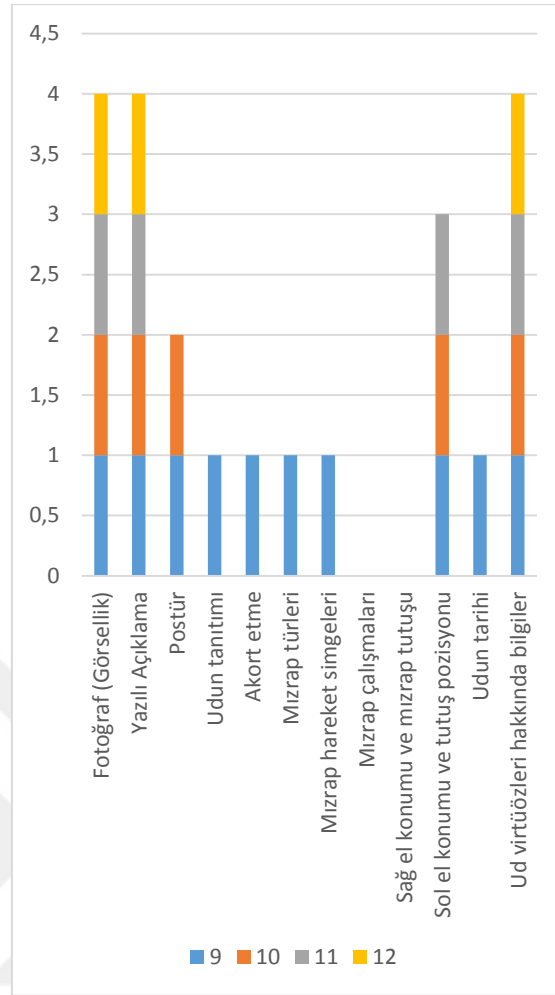
4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

“Ut kitaplarının analizi sonucu hangi verilere ulaşılmıştır?” alt probleminden yola çıkarak Güzel Sanatlar Liseleri’nde kullanılan Ut ders kitapları sınıflara göre; kitaplardaki duruş, oturuş, tutuş pozisyonları, kitaplarda eserleri yer alan besteciler, kitaplarda yer alan makamlar, usuller, mızrap teknikleri, sağ el teknikleri, kitaplarda hangi ud icracıları hakkında bilgiler yer aldığı, hangi pozisyonların öğretildiği, hangi artikülasyon ve süslemelerin öğretildiği ve hangi formlarda eserler bulunduğu başlıkları altında incelenmiştir.

Kitaplardaki duruş, oturuş, tutuş pozisyonları ve bunların anlatım şekilleri Tablo 4. 1.’de ilk sütunda yer alan konular altında sınıflara göre incelenmiş ve kitapta yer alan konular tabloda işaretlenerek gösterilmiştir.

Tablo 4. 1. Kitaplardaki duruş, oturuş, tutuş pozisyonları

	9	10	11	12
Fotoğraf (Görsellik)	x	x	x	x
Yazılı Açıklama	x	x	x	x
Postür	x	x		
Udun tanıtımı	x			
Akort etme	x			
Mızrap türleri	x			
Mızrap hareket simgeleri	x			
Mızrap çalışmaları	x	x		
Sağ el konumu ve mızrap tutuşu	x			
Sol el konumu ve tutuş pozisyonu	x	x	x	
Udun tarihi	x			
Ud virtüözleri hakkında bilgiler	x	x	x	x

Şekil 4. 1. Kitaplardaki duruş, oturuş, tutuş pozisyonları analiz grafiği

Tablo 4. 1. ve tabloyla ilişkili olarak hazırlanan Şekil 4.1.'deki grafiğe bakıldığında 9. sınıf kitabında, duruş, oturuş ve tutuş pozisyonlarıyla birlikte mızrap tutuş şekilleri, mızrapın kullanım şekilleri ve akort etme dahil fotoğraf ve detaylı yazılı açıklamalarla yer almıştır. Bunların yanında udun tanıtımı, tarihi ve önemli ud virtüözleri hakkında da bilgilerle de konular desteklenmiştir. 10. sınıf kitabında postür ve sol el konum ve tutuş pozisyonları hakkında bilgiler yer almıştır. Ayrıca mızrap çalışmalarına da devam edilmiştir. 11. sınıf kitabında sol el konumu ve tutuş pozisyonuna yönelik bilgilere yer verilmiş, 12. sınıf kitabında artık bu bilgilere yer verilmeyip eser çalışmalarına yönelilmiştir.

Kitaplarda hangi bestecilerin eserlerinden örnekler bulunduğu incelenmiş ve Tablo 4. 2.'de sınıflara göre ayrılarak frekanslarıyla yer verilmiştir. Kitaplar incelenirken eserlerin üstünde bestecisi yazan parçalar sayıma dahil edilmiştir. Üzerinde bestecisi yazmayan etüt de alıştırma sayıma dahil edilmemiştir.

Tablo 4. 2. Kitaplarda eserleri yer alan besteciler

Besteci	Sınıf/Frekans (f)				
	9	10	11	12	Toplam
1 Mithat ARISOY		13	7	9	29
2 Hüseyin BİTMEZ	2	7	6	3	18
3 Timur SARICA		3	3	3	9
4 Mutlu TORUN	1	3			4
5 Tamburi Cemil Bey	2			2	4
6 Lavtacı Andon	1	1	1		3
7 Nayi Osman Dede			2	1	3
8 Hacı Arif Bey			2	1	3
9 Göksel BAKTAGİR		1	1		2
10 Melahat PARS		1			2
11 Muallim İsmail Hakkı Bey		1		1	2
12 Tamburi Mustafa Çavuş		2			2
13 Neyzen Veli Dede		2			2
14 İsmail Dede Efendi		2			2
15 Dede Efendi			2		2
16 Gazi Giray Han		1	1		2
17 Fatma Gevheri Sultan		2			2
18 Akgün ÇÖL	1				1
19 Cinuçen TANRIKORUR	1				1
20 Fehmi TOKAY		1			1
21 Mustafa SEYRAN	1				1
22 Refik FERSAN		1			1
23 Sadeddin KAYNAK		1			1
24 Seyfeddin OSMANOĞLU			1		1
25 Şekip Ayhan ÖZİŞİK		1			1
26 Şerif Muhiddin TARGAN	1				1
27 Udi Nevres Bey	1				1
28 Vecdi SEYHUN	1				1
29 Yorgo BACANOS	1				1
30 Yurdal TOKCAN		1			1
31 Zekai Dede	1				1
32 Kanuni Ali Efendi			1		1
33 Tamburi Ali Efendi				1	1
34 Tamburi Emin Ağa		1			1
35 Tamburi Büyük Osman Bey				1	1
36 Neyzen Ali Dede				1	1
37 Neyzen Rıza Bey				1	1
38 Kemani Tatyos Efendi				1	1
39 Osman Dede		1			1
40 Hasip Dede			1		1
41 Salih Dede Efendi				1	1
42 Şehzade Seyfettin Efendi		1			1
43 Mısırlı İbrahim Efendi			1		1
44 Ebubekir Ağa				1	1
45 Emin Ağa			1		1
46 Nedim Ağa			1		1
47 Latif Ağa				1	1

Tablo 4. 2. Devamı

Besteci	9	10	11	12	Toplam
48 Hafız Post		1			1
49 Kaptanzade Ali Rıza Bey		1			1
50 Hacı Faik Bey		1			1
51 İtri			1		1

Tablo 4. 2. ve tabloyla ilişkili olarak hazırlanan Şekil 4.2.'deki grafil incelendiğinde dört sınıf kitaplarının ortalamasında en çok, kitapların yazarları olan Mithat ARISOY (29 parça) ve Hüseyin BİTMEZ'e (19 parça) ait parçaların yer aldığı, bu parçaların büyük kısmını etütlerin oluşturduğu görülmüştür. Kitaplarda üçüncü olarak ise Timur SARICA'nın (9 parça) eserlerine yer verildiği görülmüştür. Bu üç besteci dışında ut edebiyatından çeşitli dönemlerde yaşamış bestecilerin eserlerine tabloda yer alan sayılarda örnekler verilmiştir.

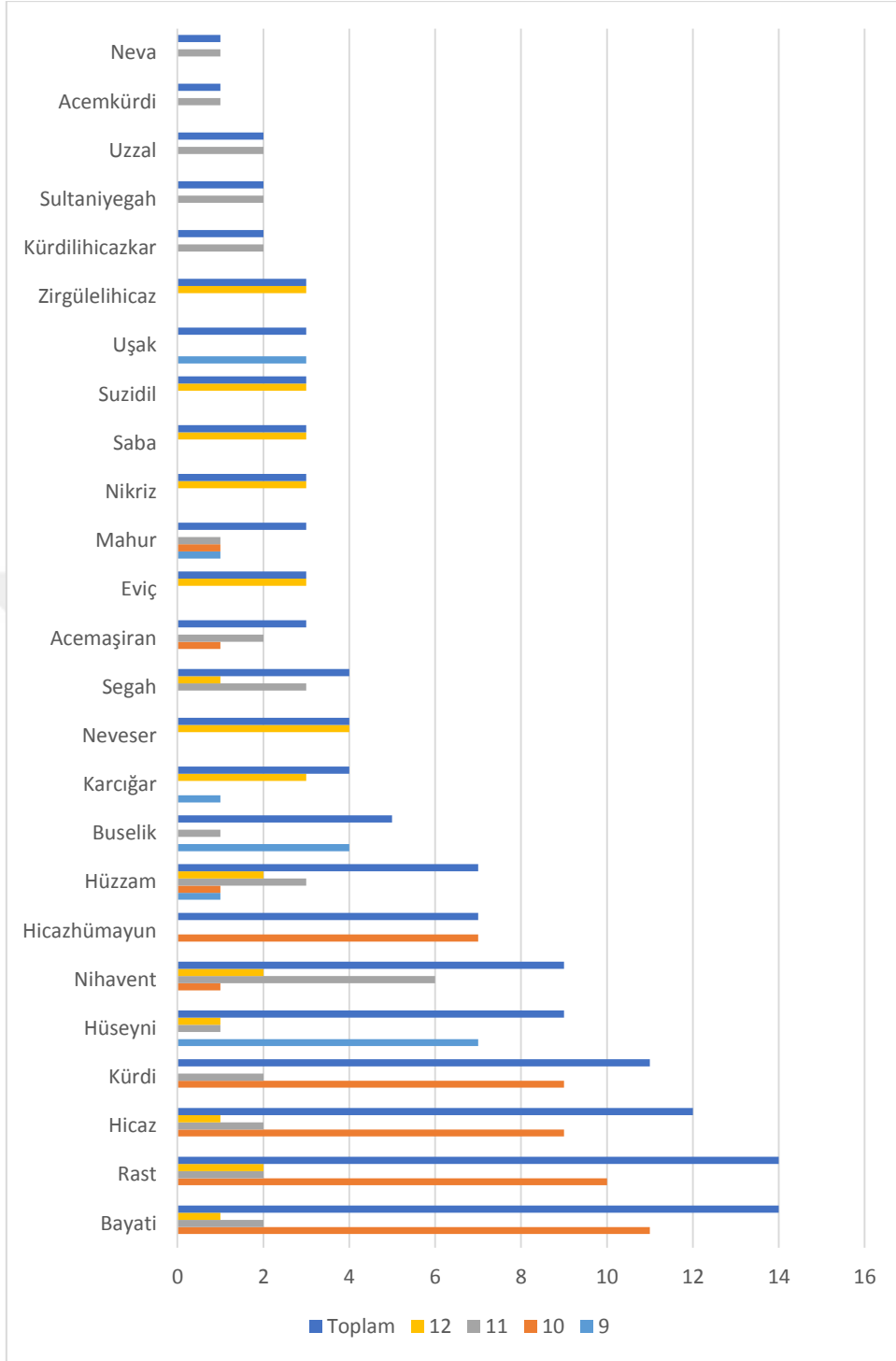

Şekil 4. 2. Kitaplarda eserleri yer alan besteciler analiz grafiği

Kitaplarda hangi makamlarda eserler bulunduğuna her eser tek tek incelenerek bakılmış, sınıflara göre Tablo 4. 3.'te tablolaştırılmıştır.

Tablo 4. 3. Kitaplarda yer alan makamlar

Makam	9	10	11	12	Toplam
1 Bayati		11	2	1	14
2 Rast		10	2	2	14
3 Hicaz		9	2	1	12
4 Kürdi		9	2		11
5 Hüseyni	7		1	1	9
6 Nihavent		1	6	2	9
7 Hicazhmayun		7			7
8 Hüzzam	1	1	3	2	7
9 Buselik	4		1		5
10 Karcığar	1			3	4
11 Neveser				4	4
12 Segâh			3	1	4
13 Acemaşıran		1	2		3
14 Evi				3	3
15 Mahur	1	1	1		3
16 Nikriz				3	3
17 Saba				3	3
18 Suzidil				3	3
19 Uşak	3				3
20 Zirclelihicz				3	3
21 Krdilicazkar			2		2
22 Sultaniyegh			2		2
23 Uzzal			2		2
24 Acemkürdi			1		1
25 Neva			1		1

Şekil 4. 3. Kitaplarda yer alan makamlar analiz grafiği

Tablo 4. 3. ve tabloyla ilişkili olarak hazırlanan Şekil 4.3.'teki grafik incelendiğinde, kitaplarda en çok Bayati (14 eser), Rast (14 eser), Hicaz (12 eser), Kürdi (11), Hüseyini (9), Nihavent (9) makamlarında eserlerin olduğu, en az ise birer eserle Acemkürdi ve Neva makamlarının olduğu görülmüştür. Bu veriler dışında kitaplarda toplamda 25 farklı makamda eserin olduğu da görülmüştür.

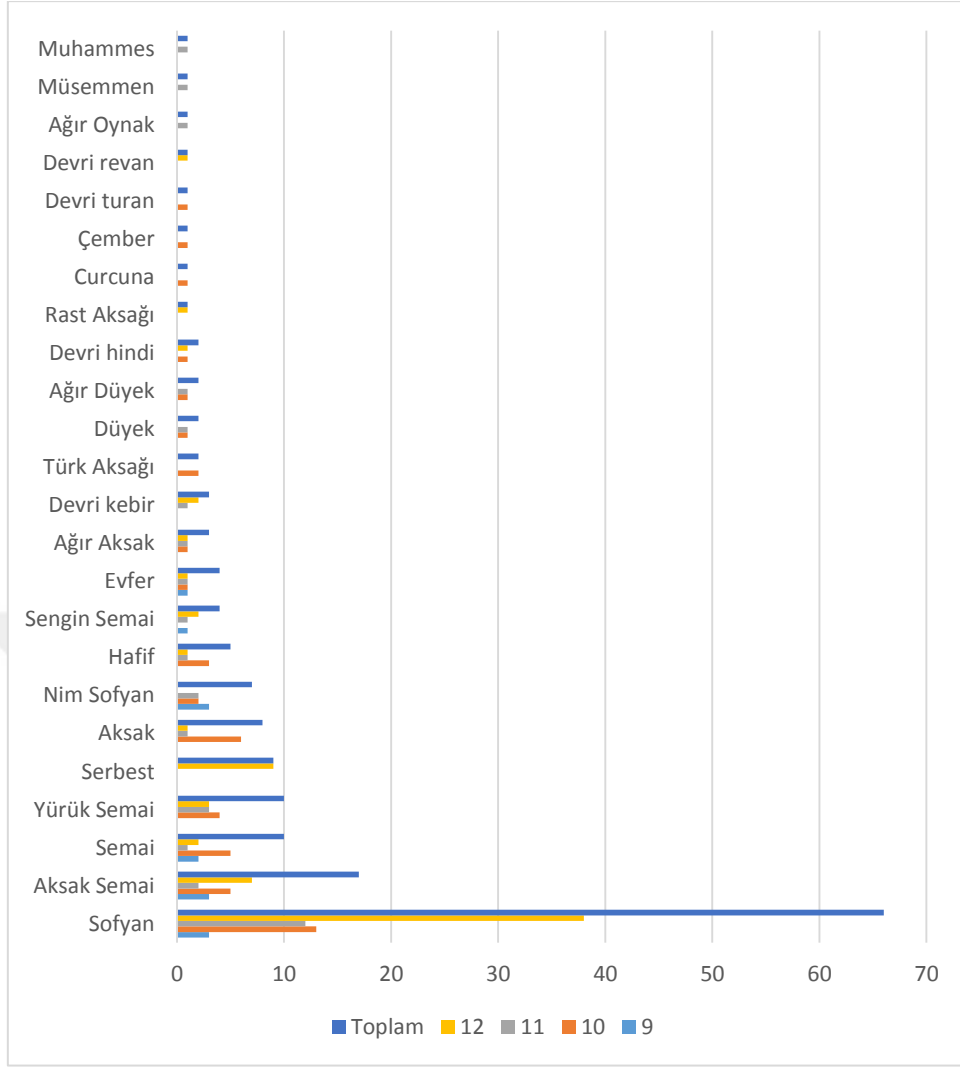
Tablo sınıf bazında okunduğunda ise; 9. sınıflarda altı farklı makamın yer aldığı, bunlar arasında en çok yedi eserle Hüseyini makamının olduğu, 10. sınıflarda dokuz farklı makamın yer aldığı, bunlar arasında en çok Bayati ve Rast makamlarında eserlerin yer aldığı, 11. sınıflarda on altı farklı makamın yer aldığı, bunlar arasında en çok Nihavend makamında eserlerin yer aldığı ve 12. sınıflarda on dört farklı makamın yer aldığı, bunlar arasında en çok Neveser makamında eserlerin yer aldığı görülmüştür.

Buradan yola çıkarak kitapların makam öğretim sırası hakkında; 9. sınıflarda Hüseyini makamının öncelendiği, bu makamın ardından Buselik ve Uşak makamlarının öğretim sırasında öncelendiği; 10. sınıflarda Bayati ve Rast makamları başta olmak üzere, sırasıyla Hicaz, Kürdi ve Hicazhümayun makamlarının öğretim sırasında öncelendiği; 11. sınıflarda Nihavend makamında eserlere diğerlerine nispeten daha ağırlık verildiği fakat makam çeşitliliğinin diğer sınıflara göre en çok 11. sınıflarda olduğu, 12. sınıflarda ise Neveser, Eviç, Nikriz, Saba, Suzidil, Zirgülelihicz makamları gibi daha önceki sınıfların kitaplarında yer almayan makamların öğretilmesine öncelik tanındığı görülmüştür.

Makam öğretiminin nicel olarak incelenmesinin ardından kitaplarda hangi usullerde eserler bulunduğu her eser tek tek incelenerek bakılmış, sınıflara göre Tablo 4. 4.'te tablolştırılmıştır.

Tablo 4. 4. Kitaplarda yer alan usuller

		9	10	11	12	Toplam
1	Sofyan	3	13	12	38	66
2	Aksak Semai	3	5	2	7	17
3	Semai	2	5	1	2	10
4	Yürük Semai		4	3	3	10
5	Serbest				9	9
6	Aksak		6	1	1	8
7	Nim Sofyan	3	2	2		7
8	Hafif		3	1	1	5
9	Sengin Semai	1		1	2	4
10	Evfer	1	1	1	1	4
11	Ağır Aksak		1	1	1	3
12	Devri kebir			1	2	3
13	Türk Aksağı		2			2
14	Düyek		1	1		2
15	Ağır Düyek		1	1		2
16	Devri hindi		1		1	2
17	Rast Aksağı				1	1
18	Curcuna		1			1
19	Çember		1			1
20	Devri turan		1			1
21	Devri revan				1	1
22	Ağır Oynak			1		1
23	Müsemmen			1		1
24	Muhammes			1		1

Şekil 4. 4. Kitaplarda yer alan usuller analiz grafiği

Tablo 4. 4. ve tabloyla ilişkili olarak hazırlanan Şekil 4.4.'teki grafiğe göre kitaplarda büyük farkla en çok Sofyan (66) usulünde eserlerin yer aldığı, ardından Aksak Semai (17), Semai (10) ve Yürük Semai (10) usullerinde eserlerin yer aldığı görülmüştür. Rast Aksağı, Curcuna, Çember, Devri turan, Devri revan, Ağır Oynak, Müsemmen ve Muhammes usullerinde ise sadece birer eser yer aldığı görülmüştür. Toplamda 24 farklı usul dört kitapta eserlerle birlikte öğretilmektedir.

Tablo sınıf bazında incelendiğinde; 9. sınıflarda altı farklı usulün yer aldığı, bunlar arasında en çok üçer eserle Sofyan, Aksak Semai ve Nim Sofyan olduğu, 10. sınıflarda on altı farklı usulün yer aldığı, bunlar arasında en çok on üç eserle Sofyan usulünde eserlerin yer aldığı, 11. sınıflarda on altı farklı usulün yer aldığı, bunlar arasında en çok on iki eserler Sofyan makamında eserlerin yer aldığı ve 12. sınıflarda on dört farklı usulün yer aldığı, bunlar arasında en çok otuz sekiz eserle Sofyan makamında eserlerin yer aldığı görülmüştür.

Kitapların usul öğretim sırası hakkında; 9. sınıflarda en az çeşitlilikte usulün yer aldığı; 10. sınıflarda Sofyan, Aksak, Aksak Semai, Semai ve Yürük Semai usullerinin öğretim sırasında öncelendiği; 11. sınıflarda yine Sofyan usulünde eserlerin çoğunlukta olmasıyla bu usulün öncelendiği, daha önce öğretilmeyen Devri kebir, Ağır Oynak, Müsemmen ve Muhammes gibi usullerin bu kitapta ilk defa yer aldığı, usul çeşitliliğinin diğer sınıflara göre en çok 11. se 12. sınıflarda olduğu; 12. sınıflarda ise yine Sofyan usulüyle birlikte serbest usulün diğer usullere nispeten daha fazla yer aldığı, Serbest, Rast Aksağı ve Devri revan gibi usullerin bu kitapta ilk defa yer aldığı görülmüştür.

Kitaplardaki usul öğretim sırası olarak; 9. sınıflarda Sofyan, Aksak Semai, Nim Sofyan usullerinin öncelendiği; 10. sınıflarda Sofyan usulü başta olmak üzere sırasıyla Aksak Semai, Semai ve Aksak usullerinin öğretim sırasında öncelendiği; 11. sınıflarda Sofyan usulünde eserlere diğerlerine nispeten daha ağırlık verildiği; 12. sınıflarda ise Sofyan usulü başta olmak üzere Serbest usulde ve Aksak Semai usullerinde eserlerle bu usullerin öğretilmesine öncelik tanındığı görülmüştür.

Kitaplarda hangi tür/formlarda eserler bulunduğuna yönelik analizler yapılmış elde edilen sonuçlara Tablo 4. 5.'te yer verilmiştir:

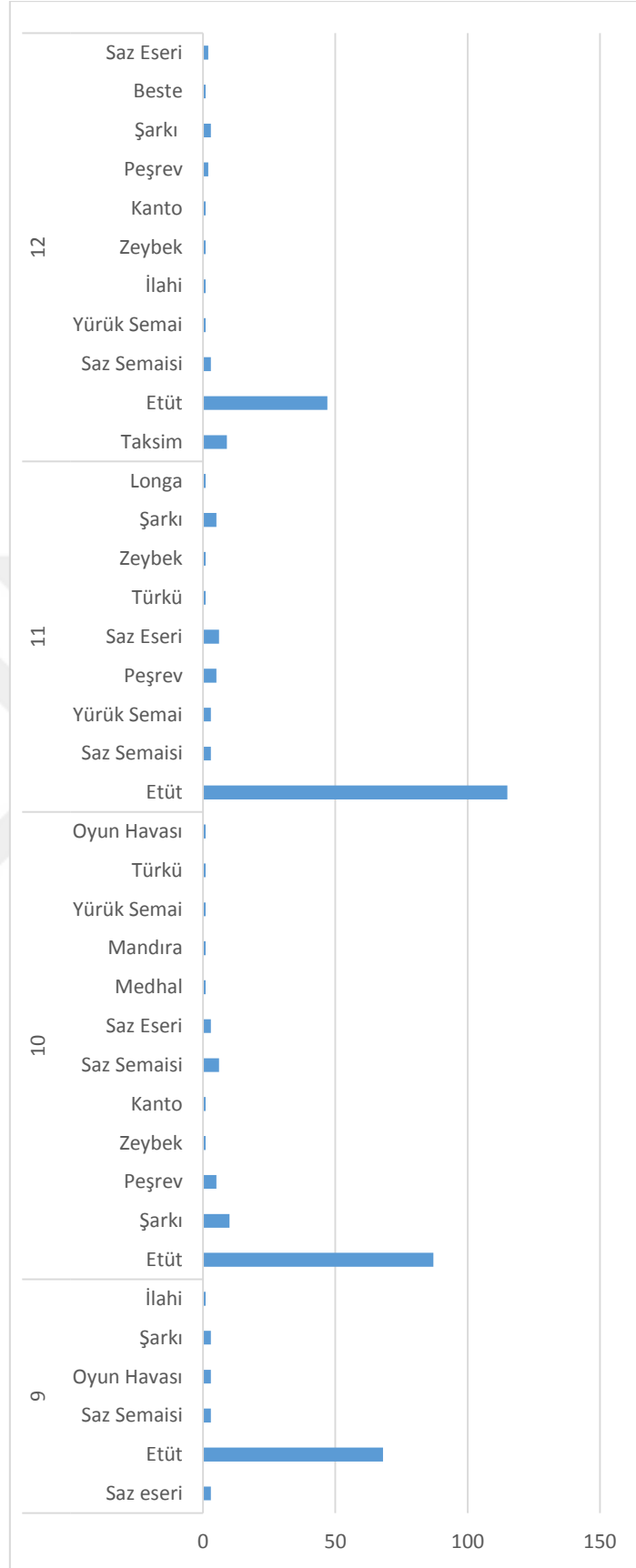
Tablo 4. 5. Kitaplarda yer verilen tür/formlar

Sınıf	Tür/Form	f
9	Saz eseri	3
	Etüt	68
	Saz Semaisi	3
	Oyun Havası	3
	Şarkı	3
	İlahi	1
10	Etüt	87
	Şarkı	10
	Peşrev	5
	Zeybek	1
	Kanto	1
	Saz Semaisi	6
	Saz Eseri	3
	Medhal	1
	Mandra	1
	Yürük Semai	1
	Türkü	1
	Oyun Havası	1

Tablo 4. 6. Devamı

Sınıf	Tür/Form	f
11	Etüt	115
	Saz Semaisi	3
	Yürük Semai	3
	Peşrev	5
	Saz Eseri	6
	Türkü	1
	Zeybek	1
	Şarkı	5
	Longa	1
	12	Taksim
Etüt		47
Saz Semaisi		3
Yürük Semai		1
İlahi		1
Zeybek		1
Kanto		1
Peşrev		2
Şarkı		3
Beste		1
Saz Eseri		2

Tablo 4. 5. ve tabloyla ilişkili olarak hazırlanan Şekil 4.5.'teki grafiğe göre kitaplarda en çok etüt türünde eserlerin yer aldığı görülmektedir. 9. Sınıflarda etütlerin yanında üçer adet Saz eseri, Saz Semaisi, Oyun Havası ve Şarkı, bir tane de İlahi türlerinde esere yer verilmiştir. Altı farklı türde eserle en az türde eser 9. sınıf kitabında yer almıştır. 10. sınıflarda etütlerden sonra en fazla Şarkı (10 eser), Saz Semaisi (6 eser) ve Peşrev (5 eser) türlerine yer verilmiştir. 10. sınıflarda on iki farklı türde esere yer verilmiştir. 11. sınıflarda etütlerin ardından en çok Saz Eseri (6 eser), Peşrev (5 eser) ve Şarkı (5 eser) türlerinde eserlere yer verilmiştir. 11. sınıflarda dokuz farklı türde eserlere yer verildiği görülmüştür. 12. Sınıflarda etütlerin ardından Taksim (9 eser), Saz Semaisi (3 eser) ve Şarkı (3 eser) türlerinde eserlere yer verilmiştir. 12. sınıflarda ise on bir farklı türde esere yer verilmiştir.

Şekil 4. 5. Kitaplarda yer verilen tür/formlar analiz grafiği

Kitaplarda hangi mızrap tekniklerinin ne şekilde öğretildiği incelenmiş ve Tablo 4. 5.'te sınıflara göre ayrılarak yer verilmiştir.

Tablo 4. 7. Kitaplarda yer alan mızrap teknikleri

Sınıf	Teknik/Çalışma
9	Doğru mızrap tutuşları
	Açık tellerde mızrap çalışmaları
	Mızrap hareket simgeleri
	Farklı ritmik kalıplarla mızrap çalışmaları
10	Vibrato çalıda mızrap vuruşu
	Legato çalıda mızrap vuruşu
	Staccato çalıda mızrap vuruşu
11	Tremolo çalıda mızrap vuruşu
	Tril çalımında mızrap vuruşu
	Glissando çalıda mızrap vuruşu
12	Oktav çalıda mızrap vuruşu
	Arpej çalıda mızrap vuruşu

Tablo 4. 5.'e göre kitaplarda yer alan mızrap teknikleri Batı müziği terminolojisi kullanılarak öğretilmektedir. Mızrap teknikleri çalım tekniğine göre öğretilmektedir. 9. sınıflarda açık tellerde mızrap hareket çalışmaları şekil ve işaretlerle desteklenerek öğretilmekte ve farklı ritmik kalıplarda bu teknikler geliştirilmeye çalışılmaktadır. 10. sınıflarda; notalardaki legato, staccato işaretlemelerinin gereği olarak bu tekniklere yönelik mızrap vuruşları öğretilmekte, 11. sınıflarda bunlara ek olarak tremolo, tril ve glissando çalımlarda mızrap teknikleri öğretilmekte, 12. sınıflarda ise oktav ve arpej çalımlarda mızrap vuruşu öğretilmektedir.

4.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Yapılan görüşmeler sonucunda yarı yapılandırılmış görüşme sorularından “Güzel Sanatlar Liseleri’nde Ut eğitimine yönelik daha önce eğitim aldınız mı? Aldıysanız hangi kurumda, hangi eğitimleri aldığınızı açıklar mısınız?” sorusuna yönelik katılımcıların bildirdiği görüşlere aşağıda yer verilmiştir. Katılımcıların kimlikleri bildirilmemiş, görüşler kodlanarak verilmiştir.

K1: “Konservatuvar, Temel Bilimler öğrencisiydim Türk müziği ve ut üzerine eğitim gördüm fakat konservatuvar bana hiçbir şey katmadı. Kendimi geliştirdim.”

K2: “Hayır”

K3: “Güzel Sanatlar Lisesinde görev yaptığım 10 yıldan beri bu konu ile ilgili herhangi bir hizmet içi eğitim almadım. Ama Millî Eğitim Bakanlığı ve İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı iş birliği ile düzenlenen

çalıştay ile tüm illerde görev yapan ud öğretmeni arkadaşlarımızla bir araya gelip fikir alışverişi yapabildiğimiz çalışmalara katıldım.”

K4: “Mesleğe ilk başladığım yıllarda böyle bir eğitim almadım. Güzel sanatlar lisesinde öğretmen olabilmek için Milli eğitim bakanlığının belirlediği kriterleri sağlayınca bakanlığın yapmış olduğu yazılı sınavı geçip uygulama sınavına davet edildik. Uygulama sınavında da çalgı performansımıza, çalgı ile deşifre, solfej ve makam nazariyat bilgilerimiz sınandı. Daha sonra sınavı başaranlar için güzel sanatlar lisesi ud öğretmeni kadrosu boş olan iller arasında tercih yaparak tayinlerimiz gerçekleştirildi. 2018-2019 ve 2019-2020 yıllarında ‘İTÜ Konservatuvarı ileri düzey ud eğitim uygulamaları eğitimi’ adı altında Mehmet Emin Bitmez’in eğitimciliğini üstlendiği 2 ayrı çalışmada yer aldım.”

K5: “Eğitim fakültesi mezunu olduğumuz için üniversitede aldığımız eğitim bu yöneydi. Ayrıca bir eğitim almadık.”

K6: (Görüş bildirmemiştir.)

K7: “Güzel Sanatlar Lisesinde ut eğitimi vermek için ayrıca bir eğitim almadım. Lisans eğitimimin yeterli olduğunu düşünüyorum.”

K8: “Hayır. Eğitim almadım.”

K9: “Güzel Sanatlar müfredatına yönelik herhangi bir eğitim almadım.”

Görüşlerin betimsel analizi sonrasında aşağıdaki Tablo 4. 7.’de yer alan temaların ortaya çıktığı görülmüş, temada görüş bildiren katılımcı kodu ve ortak görüşlerin hangi temada yoğunlaştığının belirlenmesi için (*f*) frekans değerleri de tabloda yer almıştır:

Tablo 4. 8. Katılımcıların GSL Ut eğitimine yönelik eğitim durumları

Tema	Katılımcı	f
Konservatuvarda aldım	K1	1
Eğitim fakültesinde aldım	K5, K7	2
Çalışmaya katıldım	K3, K4	2
Almadım	K2, K8, K9	3
Hizmet içi eğitim almadım	K3, K4	2

Tablo 4. 7. incelendiğinde, katılımcıların eğitim durumuna yönelik demografik verileri de göz önünde bulundurularak, her ne kadar müzik eğitimi bölümlerinden mezun olsalar da ana çalgısı ut olanlar dahil özellikle ut eğitimi dersi almadıklarını bildiren katılımcılar olduğu görülmüştür (K2, K8, K9). Bununla birlikte iki katılımcı bu eğitimi eğitim fakültesinde aldıklarını bildirmiştir (K5, K7). İkişer katılımcı ise üniversite eğitiminde değil de çalıştay ve hizmet içi eğitimlerle bu eğitimi aldıklarını bildirmişlerdir (K3, K4). Bir katılımcı ise konservatuvarda bu eğitimi aldığını bildirmiştir (K1).

Sonuç olarak bazı katılımcıların üniversitede bu eğitimi aldıkları bazılarının ise almadıkları, Millî Eğitim Bakanlığının bu eğitimi konservatuvar ile iş birliği içerisinde düzenlediği fakat bunun süreklilik arz etmediği, eğitim fakültelerinde çalgı özelinde bu tür eğitimler verilmediği görülmüştür.

4.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

Yapılan görüşmeler sonucunda yarı yapılandırılmış görüşme sorularından “Katılımcıların GSL’de Ut eğitiminde halihazırda hangi sınıflarda hangi kitap ve metotları kullandıklarına yönelik görüş ve önerileri nelerdir?” sorusuna yönelik katılımcıların bildirdiği görüşlere aşağıda yer verilmiştir:

K1: “9. Sınıf: Mutlu Torun metodu (yanında öğrenciyi şevklendirmek için basit sirtö ve longalar, basit makamlarda bilinen şarkılar)

10. Sınıf: Şerif Muhittin Targan metodu (Kanatlarım olsaydı, dans eden çocuk, teemmül etüdünün ilk sayfası. Yanında yine sirtö longa ve saz semaileri.) Kesinlikle Peşrev çaldırılmamalı çünkü peşrevler değeri anlaşıldığında mızrap ve tavır oturmaya başladığında verilmeli. 11. Sınıfın sonu gibi.

11. Sınıf: Şerif Muhittin Targan metoduna devam edilip, Teemülün tamamı, Koşan Çocuk, Kapris ve yanındaki etütler çalınmalı, Uşşak makamı ve türevleri bu sınıftan itibaren verilmeli, Tamburu Cemil, Yorgo Bacanos, Cinuçen Tanrıkorur, Mehmet Bitmez, Yurdal Tokcan gibi isimler bol bol dinletilmeli.

12. Sınıf: Şerif Muhittin eserleri sürekli çalınıp, Refik Fersan Tamburu Cemil gibi ustaların eserleri mutlaka icra edilmeli.

REŞAT AYSU saz semaileri in üzerinde durulmalı (özellikle Hicaz, Buselik, Şehnaz buselik, Mahur, Nihavend saz semaileri mutlaka icra edilmeli.)

Bu sınıfta makamlar konusu üzerinde daha çok durulup, sürekli geçki çalışmaları yapılmalı.”

K2: “Dürüst olmak gerekirse kitap sadece kazanım boyutunda ne olacak, hangi konular var? bu gibi işlere yardımcı oluyor. Öğrencilerin elinde matbu olarak kitap yok zaten. Ancak özellikle teknik etüt konusunda bazı etütleri onlara sunuyorum. Eser seçimi genelde harici kaynaklardan oluyor. Bence en önemli husus udun hakimiyeti tutuşu mızrap hakimiyeti. Bunları derslerde kazandırmaya çalışıyoruz. Şahsen 9.sınıfta eser bazında öğrenciyi en az bir dönem icra beklentisi olmama tarafındayım.”

K3: “Bakanlık kitaplarına bakıyorum ancak daha çok yıllardan beri kullanmış olduğum kendi yazmış olduğum metodu da kullanmaktayım.”

K4: “Öncelikle ders kitaplarını kullanıyorum. İlave çalışma için Cinuçen Tanrıkorur Ud Metodu ve Mutlu Torun Ud metodundaki etüt ve eserlerden aynı zamanda TRT TSM arşivinde bulunan eserlerden faydalanıyorum.”

K5: “Mutlu Torun Ud metodu ve Cinuçen Tanrıkorur Ud ders notlarını kullanmaktayım. Her öğrenci kendi seviyesinde metoda göre ilerlemektedir.”

K6: “Çeşitli parmak egzersizleri, Mutlu Torun Ut Metodu.”

K7: “Ders kitaplarını kullanıyorum. Yetersiz olduğu durumlarda Mutlu Torun Ut Metodunu kullanıyorum. Seviyeye uygun etütler yazıp ona uygun dizi çalışmaları yaptırıyorum.”

K8: “MEB Ders kitapları, Mutlu Torun ud eğitim metodu, Şerif Muhittin Targan ud eğitim metodu, Enver Mete Aslan ud alıştırıcıları kitaplarını tüm kademelerde sayabiliriz.”

K9: “Milli eğitim bakanlığı tarafından hazırlanmış ders kitapları yanında Prof. Dr. Mutlu Torun’un “Gelenekle Geleceğe Ud Metodu” ndan alıntılarla ders işliyorum.”

Görüşlerin betimsel analizi sonrasında aşağıdaki Tablo 4. 9.’da yer alan temaların ortaya çıktığı görülmüş, temada görüş bildiren katılımcı kodu ve ortak görüşlerin hangi temada yoğunlaştığının belirlenmesi için (*f*) frekans değerleri de tabloda yer almıştır:

Tablo 4. 9. Katılımcıların GSL’de Ut eğitiminde kullandıkları kitap ve metotlar

Tema	Katılımcı	f
Mutlu Torun ut metodu	K1, K4, K5, K6, K7, K8, K9	7
Cinuçen Tanrıkorur ut ders notları	K4, K5	2
Şerif Muhittin Targan ud eğitim metodu	K1, K8	2
Enver Mete Aslan ud alıştırıcıları kitabı	K8	1
Kendi yazmış olduğum metod	K3	1
TRT TSM arşivinde bulunan eserler	K4	1
Ders kitabı dışındaki kaynaklardan etütler	K2	1

Katılımcıların geneli zorunluluklardan ötürü ders kitaplarını belli oranlarda kullansalar da bu kitapların eksikliklerini gidermek adına ek kitap ve metotlar da kullanmaktadırlar. Bu kitap ve metotlar arasında çoğunluk tarafından bilinen kitaplar bildirilse de kendi yazdığı kitap ve etütleri kullananlar da bulunmaktadır.

Tablo 4. 9.’da katılımcıların GSL’de ut eğitiminde ders kitapları dışında kullandıkları kitap ve metotlar incelendiğinde, yedi ortak görüşle Mutlu Torun ut metodunun en çok katılımcı tarafından kullanıldığı görülmüştür. Bir katılımcı sadece 9. sınıflarda Mutlu Torun ut metodunun kullanılmasını, bununla birlikte “...öğrenciyi şevklendirmek için basit sirto ve

longalar, basit makamlarda bilinen şarkılar” da kullanılması gerektiğini bildirmiştir (K1). Yine başka bir katılımcı ise Mutlu Torun ut metodundaki etüt ve eserlerin yanında “...TRT TSM arşivinde bulunan eserlerden faydalanıyorum” diye bildirimde bulunmuştur (K4). Buradan en çok kişi tarafından onaylanan ve kullanılan Mutlu Torun ut metodunun dahi tek başına yeterli gelmediği görülmüştür.

Mutlu Torun ut metodundan sonra en çok Şerif Muhittin Targan ut metodunun kullanıldığını bildiren iki katılımcı olduğu görülmüştür (K1, K8). Şerif Muhittin Targan ut metodunun kullanılmasına 10. sınıfta başlayan bir katılımcı, 10., 11. ve 12. sınıflarda Şerif Muhittin Targan metodunun farklı kısımlarının kullanılması gerektiğini detaylıca vurgulamıştır (K1).

10. sınıflarda mızrap ve tavır oturan öğrenciler için kesinlikle peşrevlerin programa alınarak çaldırılması aksi durumda ise kesinlikle çaldırılmaması gerektiğini bildiren bir katılımcı (K1) peşrev gibi formların çaldırılmadan önce öğrencinin yeterliliğinin tamamen oluşup oluşmadığının ölçülmesi gerektiğine dikkat çekmiştir.

Yine aynı katılımcı öğrencinin teknik ve nota bilgisinin yanında dinleme olarak de desteklenmesi gerektiğini vurgulayarak “*Tamburi Cemil, Yorgo Bacanos, Cinuçen Tanrıkorur, Mehmet Bitmez, Yurdal Tokcan gibi isimler bol bol dinletilmeli*” demiştir (K1).

12. sınıflar için ise makam ve geçki çalışmalarının bolca yapılması gerektiğini bildiren katılımcı, 12. sınıfta ayrıca Reşat Aysu’ya ait saz semailerinin mutlaka icra edilmesi gerektiğini, bu saz semailerinden özellikle Hicaz, Buselik, Şehnaz buselik, Mahur ve Nihavend saz semailerin icra edilmesini önermiştir.

Tabloya bütün olarak bakılıp görüşler incelendiğinde kitapların katılımcılarca yeterli görülmeyip başka kitap, metot, eser ve etütlerden faydalandığı görülmektedir. Bu farklı kitaplar hakkında ayrıntılı bilgi veren katılımcı da genel olarak kitap ismi veren katılımcı da bulunmaktadır. Kitapları eser sayısı ve çeşitliliği açısından yetersiz gören katılımcı TRT-TSM arşivinde bulunan eserlerden faydalandığını bildirmiştir (K4). Eser kaynağı olarak TRT-TSM arşivinin kullanılması önemli görülmektedir. Bir katılımcı ise kendi yazmış olduğu metodu derslerinde ders kitaplarına ek olarak kullandığını bildirmiştir (K3). Ders kitapları konusunda katılımcıların tespit ettikleri farklı eksik ve yetersizliklere geliştirdiği farklı çözümler olduğu görülmektedir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

Yapılan görüşmeler sonucunda yarı yapılandırılmış görüşme sorularından “Katılımcıların GSL’de Ut ders kitaplarının 9, 10, 11, 12. sınıf seviyelerine göre içerik dağılımı konusunda görüşleri nelerdir?” sorusuna yönelik katılımcıların bildirdiği görüşlere aşağıda yer verilmiştir:

K1: “Bütün sınıflarda fena değil. Bu kitaplarla da öğretim yapabilirsiniz, öğrenciye göre değişir fakat kimi öğrenci 9. Sınıfta 10. sınıf seviyesine gelirken, kimi 12. Sınıfta 10. Sınıfı bile yapamayabilir. Biraz zor bir mesele.”

K2: “9.sınıf kitabı giriş seviyesi için yeterli ancak 10.Sınıf kitabındaki kürdi makamı 9.sınıfta olmalı.11.Sınıftaki dağılım iyi, sadece 10.sınıftaki nihavend makamı bu kitapta tekrar verilmiş.12.sınıftaki taksim kazanımı bence ağır bir kazanım. Öğrenciden bu yönde bir icra beklemek o sınıf seviyesinde zor. Kişisel olarak bu konuda gelişim gösterenleri ayrı tutuyorum. Suzidil yerine hicazkar makamı işlenebilirdi. Teknik gelişim olarak sıralama uygun.”

K3: “Mevcut ders saatleri ile tüm seviyelerin uygulanabileceğini düşünmüyorum. Ders saatleri değiştirilirse derse giren öğretmenin bir şekilde enstrümanı öğretebileceğine inanıyorum. Metod sıkıntı tamam ama ders saati daha büyük sıkıntı maalesef.”

K4: “9. sınıf yeterli, 10. sınıf sadeleştirilebilir. 11. sınıf sadeleştirilebilir. 12. sınıf sadeleştirilebilir. Tüm sınıf seviyelerinde kitap içindeki eser çeşitliliği artırılabilir.”

K5: “9. sınıf müfredatı yeterli, 10. sınıf müfredatı sadeleştirilmeli, 11. sınıf müfredatı sadeleştirilmeli, 12. sınıf müfredatı sadeleştirilmeli.”

K6: “Özellikle Anadolu’da birçok öğrencinin kırsal kesimden geldiğini göz önünde bulundurursak, 9. ve 10. Sınıflarda işlenmesi gereken teknik konuların daha yüzeysel ve uzun soluklu olması gerektiğini, 11 ve 12. Sınıflarda ise ağırlığın yine teknik konularda olması gerektiğini, teknik konularda, çeşitli nedenlerden kaynaklanan eksiklerin ve çok fazla sayıda eser geçme işlemlerinin üniversitede yapılması gerektiğini düşünüyorum.”

K7: “9. ve 10. sınıflarda daha çok etüt olmalı. Mızrap çalışmaları, dizi çalışmaları ve etütler oldukça yetersiz. 11. ve 12. sınıflar da önceki sınıflardan desteklenmelidir.”

K8: “Genel bir değerlendirmede bulunacak olursak konu ve işlenişlerin farklılıklar arz ettiği potansiyel ve alınabilecek verim açılarından sıkıntılar doğurabilecek düzeyde bazı sıkıntıların olduğunu söylemek yanlış olmaz.”

K9: “Gelen bir değerlendirme yapacak olursak başlangıçta “metot kitabı olmadığı için” tanıtım bölümü gereksiz uzun tutulmuş, yarım dönem bir enstrümanın tanıtımı için çok uzun. Kaldı ki hiçbir öğretmen de bu şekilde uygulamıyordur. Boş tel egzersizleri yeterli, makamsal sıralama yukarıda da değindiğim gibi gerektiği gibi değil. Örnek eserlerin güncel bestelerden değil, klasik eserlerden oluşması taraftarıyım. Bunun için iki sebebim var. Birincisi klasik eserlerin Türk müziği çalgısı öğrenen ve çalan her müzisyenin bilmesi ve etüt etmesi gereken eserler olduğu kanaatinde olmam ve içeriklerinin makamların tanınması açısından zengin olması. İkinci sebep klasik eserlerin bir üslup ve tavır barındırması ki bunlarla ilgili çalışmaların öğretmenler tarafından meşk geleneğine dayanılarak öğrencisine kazandırabileceği. Güncel saz eserlerinin bir kısmı öğrenci seviyesinin üstünde bir icra kabiliyeti gerektiriyor, çoğunda da üslup, tavır ve makamsal zenginlik gibi kriterlere pek de rastlanmıyor. Kaldı ki öğrenci belli bir seviyeye geldiğinde ve talep ettiğinde bu tür eserler de geçilebilir. Önce klasik eserler...”

Görüşlerin betimsel analizi sonrasında aşağıdaki Tablo 4. 10.’da yer alan temaların ortaya çıktığı görülmüş, temada görüş bildiren katılımcı kodu ve ortak görüşlerin hangi temada yoğunlaştığının belirlenmesi için (*f*) frekans değerleri de tabloda yer almıştır:

Tablo 4. 10. Katılımcılara göre GSL’de Ut ders kitaplarının içerik dağılımı

Sınıf	Tema	Katılımcı	<i>f</i>
Tüm kitaplar	İçerik dağılımı fena değil	K1	1
	İçeriğin mevcut ders saatlerinde uygulanması mümkün değil	K3	1
	Eser çeşitliliği artırılmalı	K4	1
	Klasik eserlere ağırlık verilmeli	K9	1
	Makam öğretim sırası uygun değil	K9	1
9.	Yeterli	K2, K4, K5	3
	Enstrüman tanıtım bölümü çok uzun	K9	1
	Kürdi makamı da öğretilmeli	K2	1
9. ve 10.	Daha yüzeysel olmalı	K6	1
	Daha çok etüt olmalı	K7	1
10.	Sadeleştirilmeli	K4, K5, K6	3
11.	İyi	K2	1
	Sadeleştirilmeli	K4, K5	2
11. ve 12.	Ağırlık teknik konularda olmalı	K6	1
12.	Taksim konusu ağır	K2	1
	Sadeleştirilmeli	K4, K5	2

Tablo 4. 10. incelendiğinde, GSL’de Ut ders kitaplarının içerik dağılımına ilişkin görüşler tüm kitaplar hakkında genel yorumlar ile her sınıf bazında ayrı yorumlar olarak iki

ana konuya ayrılmıştır. Tüm kitaplar hakkında toplam beş tema öne çıkmıştır. Bu temalarda belirgin bir görüş birlikteliği görülmemektedir. Yalnız bir katılımcı içeri dağılımını yeterli görürken (K1), üç katılımcı olumsuz görüşler bildirmişlerdir. Bu olumsuz görüşler: İçeriğin mevcut ders saatlerinde uygulanmasının mümkün olmadığı, ders saatlerinin yetersiz olduğu (K3), kitaplardaki eserler çeşitliliğinin yeterli derecede olmadığı ve artırılması gerektiği (K4), kitaplardaki eserler belirlenirken Klasik eserlere ağırlık verilmesi gerektiği ve kitaplardaki makam öğretim sırasının öğrencilerin öğrenimi açısından daha iyi hale getirilebileceği (K9) olarak görülmektedir.

Sınıf bazında ele alındığında ise: 9. sınıf kitaplarını içerik dağılımı bakımından üç katılımcı yeterli bulmuştur (K2, K4, K5). İki katılımcı ise önerilerde bulunmuştur: Enstrüman tanıtım bölümü çok uzun (K9), kürdi makamı da yer almalı (K2).

9. ve 10. sınıf kitapları hakkında iki farklı görüş bulunmaktadır: Bir katılımcı kitapların daha yüzeysel olması gerektiğini düşünürken (K6), diğer bir katılımcı ise kitaplarda daha fazla etüt yer alması gerektiğini bildirmiştir (K7). İlk görüşü iki katılımcı daha doğrularak sadeleştirilmesi gerektiğini bildirmişlerdir (K4, K5). Kitapların sadeleştirilmesi gerektiği konusunda iki katılımcı diğer sınıflar için de aynı önerilerde bulunmuşlardır (K4, K5). 12. sınıfa kitapları için ise bir katılımcı taksim konusunun bu sınıf seviyesi için uygun olmadığını, öğrencilerin seviyesi için ağır geleceğini düşünmüştür (K2).

Ders kitaplarının içerik dağılımı konusunda dikkate değer görüş birlikleri sağlanamasa da 10., 11. ve 12. sınıf kitaplarının sadeleştirilmesi ve bazı konuların çıkarılmasını uygun gören katılımcılar olduğu görülmüştür.

4.5. Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Yapılan görüşmeler sonucunda yarı yapılandırılmış görüşme sorularından “Katılımcıların GSL’de Ut ders kitaplarının içerik yeterliliği konusunda görüşleri nelerdir?” sorusuna yönelik katılımcıların bildirdiği görüşlere aşağıda yer verilmiştir:

K1: “Bana göre Mutlu Torun ile başlanıp, Ş. M. Targan metodu ile devam edilmeli, bu metotlar öğretilirse doğru mızrap ve pozisyon bilgisi otomatik oturur. Okul kitaplarını da yeri geldiğinde araya karıştırabilirsiniz. Teorik olarak öğrenciyi çok yormamalı yoksa sazından ve Türk Müziğinden soğutabilirsiniz. Saza hakimiyet ve acelite üzerinde durulup küçük küçük teori bilgileri verilebilir, tabii bu öğrenciye göre değişim gösterir, öğrenci almaya hazırsa yükleme yapabilirsiniz. Öğretmen aynı zamanda iyi

icracı olmalı (maalesef bu en büyük sorun), öğrenciye sürekli icra yapmalı, doğru teknik, usul, tavır, makam kitapla verilmez, Öğretmen öğretmen öğretmen.”

K2: “Kitap konusunda genel anlamda düşüncelerim olumlu. Artık internet çağında bilgiye bu kadar kolay ulaşılabilirken zaten öğrenciler bazı teknikleri kendileri çok kolay bulabiliyorlar.”

K3: “Yeterli olduğunu düşünmüyorum. Metod yazmanın özel bir ilgi ve uzmanlık alanı gerektirdiğini düşünmekteyim. Bu nedenle mevcut kitapların ihtiyacımızı karşılayamadığını düşünmekteyim.”

K4: “Kitap içerisindeki eser çeşitliliği artırılacak olsa daha iyi olur diye düşünüyorum. Mızrap, pozisyon ve ana kolon çalışmaları detaylı olarak işlenmiş. Öğrenciler bir noktaya geldiğinde bun alıyorlar. Fakat yılmadan çalışmaları gerektiği devamlı vurgulanmalı diye düşünüyorum. Makam bilgisi Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması ders kitabında olduğu gibi ud kitabında da sade, net ve kolay anlaşılır şekilde verilmiş ve gayet yeterli. Öğrencinin üniversitede öğreneceği bir şeyler bırakmak lazım. Her şeyi lisede öğretecek olsak üniversitelere gerek kalmaz. Ayrıca biz ne kadar anlatırsak anlatalım öğrenci neticede öğrenebileceği kadarını öğreniyor. Çocuğun kafasında çorba yapmadan kısa, net ve öz bilgiler ile üst öğrenime hazırlamalıyız.”

K5: “Müzik kültürü ve repertuar açısından yetersiz görmekteyim. Usul ve makam bilgisi açısından da daha detaylı ve yüksek oranlarda programa konması taraftarıyım. Usul ve makam bilgisinin Türk müziğinin temel konusu olduğunu düşünmekteyim. Lise çağında bir öğrenci için daha az makamı daha detaylı verilmesi gerekmektedir.”

K6: “Hali hazırda kullanılan metotlarda egzersiz ağırlıklı çalışmaların daha fazla yer alması, öğrencilerin çok fazla eser çalmak yerine, kazanım ve sınav değerlendirme esaslarının teknik konulara göre düzenlenmesinin önemli olduğunu düşünmekteyim.”

K7: “Güzel Sanatlar Lisesinde okutulan ders kitapları içerik bakımından yeterli değildir. Öğrencilerin ders saatleri zaten çok az. Bu durumda ders kitaplarındaki konular ve içerikler daha önceden öğrencinin alt yapısı varmış gibi düşünülmüş. Konular ve anlatımlar yetersiz.”

K8: “Güzel sanatlar liselerinin mevcut ders kitaplarının içeriklerinin yeterli ve verimli olduğu söylenemez. Ciddi oranda eksikliklerin ve hataların bulunduğu, daha verimli ve daha etkili bir hale getirilebileceği yapılacak olan çalışmalarla ortaya konabilir. Türk Müziği kültürünün salt güzel sanatlar ders kitapları ile öğretilmeyeceği

aşıkardır. Mevcut derslerin yetersizliği de ilgili konu ve müfredatın işlenişinin zorlamakta ve sınırlamaktadır.”

K9: “Ders kitaplarımızın hazırlanışı sırasında büyük emek harcandığı aşikâr, eğitim seviyesi olarak içerik yeterli gibi görünse de akademik, metodolojik ve kronolojik açıdan bazı hatalar ve eksiklikler de yok değil. Benim gözlemlediklerim şunlar: Makam eğitimi sıralamasında 9. sınıf kitabında basit makamlarla başlanılmış fakat kronolojik bir hata yapılmış. Nedir bu; Buselik makamı ile başlanılmış, ardından iğrenci henüz perdesiz bir enstrümana alışmamışken koma seslerin olduğu Hüseyini, Uşşak gibi dizi yapıları benzer fakat seslerin karakteristik özellikleri itibariyle farklılıkları bulunan makamlara geçilerek zor durumlarla karşılaşmamıza ve sürecin uzamasına neden olmuştur. Oysaki makamsal müziğimizin temel makamlarından olan Çargah makamıyla başlanılmalı ve aynı minvalde majör tonlara sahibi Acemaşiran, Mahur, Buselik gibi makamlarla başlanıp sonra koma seslere ilişkili olarak geçilmelidir (Ör. Mahurdan Rast’a geçiş gibi...). Teorik olarak bilgiler Lise seviyesi olarak yeterli. Eksik olan kısımlar da usta/çırak yöntemine bırakılmış gibi. Burada eksiklikleri tamamlamak dersin öğretmenin yeterliliğiyle alakalı olabilir. Teknik kısımda özellikler makamın öğrenilmesi kısmında eksiklikler var, bu da kitabın bir metot olarak hazırlanmamasıyla alakalı olduğunu düşünüyorum. Makam mızrap etütleri birbirlerine çok benzer şekilde paralel yapılmış, bu durum öğrencinin lehine gibi görünse de ezberlenen mızrap sırasının öğrenciyi pek zorlamadığı kanaatindeyim. Teknik etütlerin çeşitlendirilip çoğaltılması gereklidir. Yan kolon egzersizleri de yeteri kadar olmayıp yine eğitici ye bırakılan yanları var.”

Görüşlerin betimsel analizi sonrasında aşağıdaki Tablo 4. 11.’de yer alan temaların ortaya çıktığı görülmüş, temada görüş bildiren katılımcı kodu ve ortak görüşlerin hangi temada yoğunlaştığının belirlenmesi için (*f*) frekans değerleri de tabloda yer almıştır:

Tablo 4. 11. Katılımcıların GSL’de Ut ders kitaplarının içerik yeterliliği konusunda görüşleri

Konu	Tema	Katılımcı	f
Yetersiz	Mutlu Torun ile başlanıp, Ş. M. Targan metodu ile devam edilmeli	K1	1
	İcra eksenli öğretilmeli, öğretmen iyi bir icracı olmalı	K1	1
	İhtiyaçları karşılamıyor	K3	1
	Eser çeşitliliği artırılmalı	K4	1
	Müzik kültürü ve repertuar açısından yetersiz	K5	1
	Daha az makam daha detaylı verilmeli	K5	1
	Konular ve içerikler daha önceden öğrencinin alt yapısı varmış gibi düşünülmüş	K7	1
	Ciddi oranda eksiklikler ve hatalar bulunmakta	K8	1
	Akademik, metodolojik ve kronolojik açıdan bazı hatalar ve eksiklikler mevcut	K9	1
Yeterli	Kitaplar yeterli, öğrenciler istedikleri bilgiye ulaşabiliyorlar	K2	1
	Makamsal öğretim yeterli	K4	1
	Mızrap, pozisyon ve ana kolon çalışmaları yeterli	K4	1
	Teorik olarak bilgiler Lise seviyesi olarak yeterli	K9	1

Tablo 4. 11. incelendiğinde, GSL’de Ut ders kitaplarının içerik yeterliliği konusunda yedi farklı katılımcının yetersiz konusunda, üç farklı katılımcının ise yeterli konusunda görüş bildirdiği görülmüştür. Ders kitaplarının yetersizlikleri konusunda katılımcılardan bazıları genel olarak görüş bildirmiş, bazıları ise önerilerde bulunmuşlardır. Kitapların yeterlilikleri konusunda ise ya tamamen yeterli ya da bazı konularda yeterli temaları ortaya çıkmıştır.

Kitapların yetersizlikleri ile ilgili görüşlere bakıldığında; akademik, metodolojik ve kronolojik açıdan bazı hatalar ve eksiklikler mevcut olduğunu bildiren katılımcı (K9) makam öğretim sırası gibi eksiklikler konusunda önerilerde bulunmuştur. Buna paralel olarak müzik kültürü ve repertuar açısından yetersiz bulan katılımcı (K5) da makam öğretimine dikkat çekmiştir. Bir katılımcı ise yine kitapların yetersizliklerine genel olarak değinerek ciddi oranda eksiklikler olduğu görüşünü bildirmiştir (K8). Görüşü bu doğrultuda bir diğer katılımcı ise mevcut kitapların ihtiyaçları karşılamadığını bildirmiştir (K3). Buradan yola çıkarak katılımcıların yaşadıkları eksikliklerin olduğu ve bu eşiklikleri tüm katılımcıların çok iyi şekilde analiz ederek bildirmediği sonucu ortaya çıkmıştır.

Bununla birlikte yetersizliklere yönelik önerileri olan katılımcılar da bulunmaktadır. Kitaptan ziyade öğretmenin önemini vurgulayan bir katılımcı, ut eğitiminin icra eksenli yürümesi gerektiğini bildirerek öğretmenin mutlaka iyi bir icracı olması gerektiğini vurgulamış, bununla birlikte “...*Mutlu Torun ile başlanıp, Ş. M. Targan metodu ile devam edilmeli*” (K1) şeklinde ders kitapları dışında metod önerilerinde bulunmuştur.

Kitaplardaki makam öğretimi ile ilgili görüş bildiren bir katılımcı, daha az makamın daha detaylı bir şekilde verilmesi gerektiğini bildirmiştir (K5). Bir katılımcı ise yeterliliğe

vurgu yapan pek çok görüşünün yanında kitapların eser çeşitliliği bakımında geliştirilmesi gerektiğini, çeşitliliğin artırılması gerektiğini vurgulamıştır (K4).

Kitapların yeterliliği konusunda görüş bildiren katılımcılara bakılacak olursa da iki katılımcının kitapların lise seviyesindeki öğrenciler için gayet yeterli olduğunu, öğrencilerin ihtiyaç duydukları bilgilere kitaplardan ulaşabildiğini bildirdiği görülecektir (K2, K9). Bunların yanında bir katılımcı ise kitapların yeterliliklerine detaylı bir şekilde değinerek, makamsal öğretimin, mızrap, pozisyon ve ana kolon çalışmalarının yeterli olduğunu beyan etmiştir (K4).

Tüm katılımcılara bakıldığında; yetersizliklere yönelik görüş bildirmeyen tek katılımcı olduğu, diğer tüm katılımcıların gerek yetersizlik konularında detaylı olarak gerekse genel anlamda yetersizlikler olduğunu bildirdikleri görülmüştür. Bazı katılımcılar yetersizliklerin telafisini nasıl yaptıklarını bildirerek kitapların geliştirilmesine yönelik öneriler sunmuştur. Fakat çoğu katılımcı öneride bulunmayarak yetersizliklerin olduğunu bildirmekle yetinmiştir.

4.6. Altıncı Alt Probleme Yönelik Bulgular

Yapılan görüşmeler sonucunda yarı yapılandırılmış görüşme sorularından “Katılımcıların mevcut ders kitaplarının GSL öğrencilerine yönelik yeterliliği konusunda görüşleri nelerdir?” sorusuna yönelik katılımcıların bildirdiği görüşlere aşağıda yer verilmiştir:

K1: “Tamam, Zahmet verilip hazırlanmış ama yukarıda da yazdığım gibi bu konuda ut ustaları tarafından yazılmış metotlar varken neden yeniden yazılsın ki?”

K2: “Bence yeterli. Sadece işitsel ve medya içerikleri olarak EBA destekli gidilebilir. Örneğin vibrato glisendo gibi örnekler her ulaşılabilmesi anlamında EBA da olmalı ve bu kitaplarda kaynak olarak link, içerik vs. gibi yönlendirmeler bulunmalı.”

K3: “Belirli bir düzende hazırlamanın ötesinde hazırlanmış olmak için hazırlanmış gibiler. Dolayısıyla Mutlu Torun gibi Ud metotlarının ud öğrencilerine 4 sene boyunca yeteceğini düşünmekteyim.”

K4: “Genel olarak öğrenciler için yeterli ama biraz sadeleştirilebilir. Fakat ders kitapları müfredat programına göre hazırlandığı için öncelikle müfredat programında gerekli çalışmalar yapıldıktan sonra kitap üzerinde çalışma yapılabilir.”

K5: “Kitaplar müfredata göre yapıldığı için aynı sorunlar orada da göze çarpmaktadır.”

K6: “Yeterli değil, daha eğlenceli ve öğrencini dersi daha çok seveceği etkinliklerin eklenmesi uygun olacaktır.”

K7: “Daha kapsamlı ve planlı olabilirdi. Yukarıda da belirttiğim gibi ders saatleri düşünülmeden yazılmış kitaplar olduğunu düşünüyorum.”

K8: “Mevcut ders kitaplarında konuların özünden ziyade, çok lafûgüzafların olduğu, bazı bölümlerin yazılmış olmak için yazıldığı, bazı bölümlerin verilmek istenildiği için verildiği gibi durumların var olduğunu söylemek yanlış olmaz.”

K9: “Genel olarak yeterli buluyorum.”

Görüşlerin betimsel analizi sonrasında aşağıdaki Tablo 4. 12.’de yer alan temaların ortaya çıktığı görülmüş, temada görüş bildiren katılımcı kodu ve ortak görüşlerin hangi temada yoğunlaştığının belirlenmesi için (*f*) frekans değerleri de tabloda yer almıştır:

Tablo 4. 12. Katılımcıların ders kitaplarının GSL öğrencilerine yönelik yeterliliği konusunda görüşleri

Konu	Tema	Katılımcı	<i>f</i>
Yetersiz	Ut ustaları tarafından yazılmış metotlar kullanılmalı	K1, K3	2
	Müzik kültürü ve repertuar açısından yetersiz	K5	1
	Öğrencinin dersi daha çok seveceği eğlenceli etkinlikler eklenmeli	K6	1
	Daha kapsamlı ve planlı olabilir	K7, K8	2
Yeterli	EBA’ya destekleyici işitsel ve medya içerikler yüklenebilir	K2	1
	Sadeleştirilebilir	K4	1
	Genel olarak yeterli	K4, K9	2

Tablo 4. 12. incelendiğinde, ders kitaplarının GSL öğrencilerine yönelik yeterliliği ile ilgili altı farklı katılımcının yetersiz konusunda, üç farklı katılımcının ise yeterli konusunda görüş bildirdiği görülmüştür. Yetersizlikler konusunda üç katılımcı genel olarak görüş bildirmiş (K5, K7, K8), üç katılımcı ise önerilerde bulunmuştur (K1, K3, K6).

Genel olarak görüş bildiren katılımcılardan ikisi ders kitaplarının öğrenciler ve ders saatleri göz önüne alınmadan tasarlandığını, GSL’deki ut ders saatinde bu kitapların işlenmesinin mümkün olmadığını (K7), kitaplardaki bazı bölümlerin öğrenciler açısından gereksiz olduğunu (K8) bildirmişlerdir.

İki katılımcı ise diğer alt problemlere verdikleri yanıtlarda kitapların yetersizliklerinden bahsettikten sonra bu ders kitaplarının mevcut ut metotları ile kıyaslanmayacak kadar yetersiz olduğunu, ut ustaları tarafından yazılmış metotlar kullanılmasının daha doğru olacağını bildirmişlerdir (K1, K3). Yetersizlikler konusunda görüş bildiren bir diğer katılımcı ise öğrencinin dersi daha çok seveceği eğlenceli etkinlikler eklenmesi gerektiğini bildirmiştir (K6).

Ders kitaplarının yeterliliği konusunda hem fikir olan katılımcılara bakılacak olur ise de genel olarak yeterli bulan iki katılımcıdan (K4, K9) birisi yeterli bulmasına rağmen sadeleştirilmesi gerektiğini de bildirmiştir (K4). Bir katılımcı ise yeterli bulmakla beraber öneri olarak EBA'ya destekleyici işitsel ve medya içerikler yüklenebileceği önerisinde bulunmuştur.

Tüm görüşlere genel olarak bakıldığında, kitapların GSL öğrencilerine yönelik yetersizlikleri olduğu, genel anlamda yeterliliklerine yoğunlaşan katılımcıların bile geliştirmeye yönelik öneriler sunduğu görülmüştür.

4.7. Yedinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Yapılan görüşmeler sonucunda yarı yapılandırılmış görüşme sorularından “Katılımcıların halihazırda uyguladıkları Ut eğitimi müfredatının öğrenci bazında kişiselleştirilmesi adına görüşleri nelerdir?” sorusuna yönelik katılımcıların bildirdiği görüşlere aşağıda yer verilmiştir:

K1: “Sıralama yukarıda yazdığım gibi olmalı öğrenci size ne kadar tepki verirse siz ancak oraya kadar ilerleyebilirsiniz.”

K2: “Açıkçası çok fikrim yok. Akademik anlamda yeni derslere girdiğim için biraz süre geçmesi gerekiyor. Salgın koşulları bizi etkiledi. Net bir gözlem yapamıyoruz.”

K3: “Ortada gerçekten bir metod olsa zaten öğrenciye göre bir yol izleyebiliriz ama mevcut kitaplarla pek mümkün görünmüyor.”

K4: “Çalgı eğitimi dersinde her öğrencinin seviyesi ve yeteneği farklı bu nedenle müfredatta yazılanların öğrenci için hiçbir anlamı yok. Müfredat iyi güzel hazırlanmış ama eldeki malzeme olan öğrenci o müfredata uygun mu? Değil mi? Tamamen sorumuz bu. Çalgı eğitimi dersinde asıl olan usta ve çırak ilişkisi temelli usta öğrencisini iyi yetiştirmek için bildiği ne varsa öğrencinin öğrenebileceği şekilde kendi müfredatını kendi oluşturmalı diye düşünüyorum. ‘Önce şu işlenmiş sonra bu işlenmiş yok o parmak basılmaz bu parmak basılmazsa hiç olmaz’ bu gibi yaklaşımların içinde bulunulmadan çocuğun anlayacağı şekilde öğretmen bir yol haritası çizmeli ve o şekilde devam etmeli.”

K5: “Öğrenci bazında kişiselleştirilmesi öğrenci gelişimi açısından önem taşımaktadır. Aksi taktirde öğrencilerde istenen gelişme olmamaktadır.”

K6: “Öğrencinin yeti ve yeteneklerine göre, işlenen müfredat bazen geri kalmaktadır. Ve 4 yıllık bir eğitimin sonucunda tüm kazanımlar verilememektedir. Kazanımların

daha da hafifletilerek, geri kalan verilemeyen kazanımların üniversite eğitimine aktarılması daha uygun olacaktır.”

K7: “Her çocuk kendine has özellikler ve öğrenme farklılıkları gösterir. Bu nedenle müfredat programını her çocuğa aynı şekilde uygulamak bence mümkün değil. Kişisel farklılıkları gözetenek derslerin işlenmesinin daha verimli olacağını düşünen ve uygulayan bir eğitimciyim.”

K8: “Öğrenci bazlı kişiselleştirme ve uyarlama sadece ud değil aslında bütün enstrüman eğitimlerinde elzem olan ve önem arz eden bir konudur. Bireysel farklılıklar enstrüman eğitiminde ve öğretiminde çok büyük önem arz etmektedir.”

K9: “Bu pek de mümkün görülüyor. Eğitimin genele yönelik kişiselleştirilerek verildiğini gözlemliyor ve uyguluyorum. Aynı sınıf düzeyinde farklı seviyelerde öğrencilerimiz mutlaka oluyor. Her bir öğrencinin ihtiyacına yönelik ders işliyorum ve sorumluluklarını da buna göre belirliyorum. Eğitim sadece müfredatla sınırlı kalmaz.”

Görüşlerin betimsel analizi sonrasında aşağıdaki Tablo 4. 13.’te yer alan temaların ortaya çıktığı görülmüş, temada görüş bildiren katılımcı kodu ve ortak görüşlerin hangi temada yoğunlaştığının belirlenmesi için (*f*) frekans değerleri de tabloda yer almıştır:

Tablo 4. 13. Katılımcıların Ut eğitimi müfredatının öğrenci bazında kişiselleştirilmesi adına görüşleri

Tema	Katılımcı	f
Kişiselleştirilmeli	K1, K4, K5, K6, K7, K8, K9	7
Müfredat programı buna engel teşkil ediyor	K3, K4, K9	3
Pandemi döneminde yeteri kadar gözlem yapamadım	K2	1

Tablo 4. 13. incelendiğinde, ut eğitimi müfredatının öğrenci bazında kişiselleştirilmesi adına görüşleri incelendiğinde yedi farklı katılımcı kişiselleştirilmesi gerektiği görüşünü bildirmişlerdir (K1, K4, K5, K6, K7, K8, K9). Bu katılımcılardan birisi öğrenci profilinin müfredata uygun olmadığı (K4), bir diğeri ise müfredatla yetinmemek gerektiğini vurgulayarak müfredat programının kişiselleştirmeye engel teşkil ettiğini belirtmişlerdir. Yine bir katılımcı mevcut kitaplarla kişiselleştirmenin mümkün olmadığını bildirmiştir (K3).

4.8. Sekizinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Yapılan görüşmeler sonucunda yarı yapılandırılmış görüşme sorularından “Katılımcıların ders kitapları dışında kullandıkları metot ve diğer materyalleri seçerken dikkat ettikleri noktalar nelerdir?” sorusuna yönelik katılımcıların bildirdiği görüşlere aşağıda yer verilmiştir:

K1: “Bu konunun görece olduğunu düşünmüyorum. Yukarıda verdiğim metotları olan isimler tartışılmayacak isimler, öğrenci eğer bu yolda gidemiyorsa ya saza sevgisi yoktur ya da yeteneği sınırlıdır ya da öğretmeni yetersizdir. Bu tip öğrencilerin tespit edilip ya saz değiştirmesi ya da farklı bir alana yönlendirilmesi gerekir. Eğer işinizi iyi yapamıyorsanız bir ömür mutsuz olursunuz, öğrenciye bu daha büyük haksızlıktır diye düşünüyorum.”

K2: “Tek ve en önemli kriter öğrencinin hazır bulunuşluğu ve isteği. Aynı sınıfta olan bir öğrenciye sultan-ı yegâh peşrevi verirken diğer öğrenciye Göksel Baktagir’in sultan-ı yegâh sirtosunu veriyoruz. Asıl dert çocukların bu müziği benimsemeleri.”

K3: “Özellikle 9. sınıf öğrencilerinin birçoğunun müzikle ciddi temasının ilk kez olduğu unutulmamalı. Ve teorik konulardan ziyade icra eğitimine yöneltilmeli. Mevcut müfredatta 9. sınıf ud dersleri teorik dersleri gereğinden fazla.”

K4: “Öncelikle öğrencinin seviyesine uygun mu? Eser ve etütler adım adım kolaydan zora doğru sıralanmış mı? Konu ile ilgili çalışmalarda yeterince örnek etüt ve eser icrasına yer verilmiş mi? Parmak ve pozisyonlar işaretlenmiş mi? Bu konu başlıklarına göre metot ve materyalleri değerlendiririm.”

K5: “Kullanılan metodun belli bir sistematigi olmalı. Her aşamada yeterince örnek içermelidir. Kolaydan zora ilerlemeli ve her eserde parmak numaraları olmalı pozisyon geçkileri detaylı gösterilmelidir.”

K6: “Öğrencinin algılama derecesi, yetenekleri, kavrama becerileri gibi etkenler göz önünde bulundurularak materyaller değişkenlik göstermektedir. Basit notalı şarkılar, videolar, bizzat kendimin çektiği egzersiz videoları vs.”

K7: “Anlaşılır olması, çocukların seviyesine uygun olması, içerisinde yer alan dizi ve etütlerin fazla olması.”

K8: “Verimlilik en öncelikli konudur. Bir materyalin verimli ve kolay anlaşılabilir olması eğitim ve öğretim açısından önem arz etmektedir.”

K9: “Eser örneklemelerini klasik eserlerden seçmeye çalışıyorum. Metot seçimim de üniversitede bize üretilen biçimde ve daha verimli olduğunu düşündüğüm için belirttiğim kitabı uyguluyorum.”

Görüşlerin betimsel analizi sonrasında aşağıdaki Tablo 4. 14.’te yer alan temaların ortaya çıktığı görülmüş, temada görüş bildiren katılımcı kodu ve ortak görüşlerin hangi temada yoğunlaştığının belirlenmesi için (*f*) frekans değerleri de tabloda yer almıştır:

Tablo 4. 14. Katılımcıların ders kitapları dışındaki materyalleri seçerken dikkat ettikleri noktalar

Tema	Katılımcı	f
İsmi verdiğim meşhur metotlar kesinlikle kullanılmalı	K1	1
Öğrencinin hazırbulunuşluğu	K1, K2, K3, K4, K6, K7	6
Teorik konulardan ziyade icra eğitimine yöneltilmeli	K3	1
Eser ve etütler adım adım kolaydan zora doğru sıralanmalı	K4, K5	2
Konu ile ilgili çalışmalarda yeterince örnek etüt ve eser icrasına yer verilmeli	K4, K5, K7	3
Parmak ve pozisyonlar işaretlenmeli	K4, K5	2
Kullanılan metodun belli bir sistematığı olmalı	K5	1
Video destekli eğitim	K6	1
Materyalin verimli ve kolay anlaşılabilir olması	K8, K9	2
Klasik eserler seçilmeli	K9	1

Tablo 4. 14. incelendiğinde, katılımcıların ders kitapları dışındaki materyalleri seçerken dikkat ettikleri noktalardan en çok öğrencinin hazırbulunuşluğunu göz önünde tuttıkları görülmektedir (K1, K2, K3, K4, K6, K7). Bu görüş altı katılımcı ile en çok fikir birliği sağlayan görüş olmakla birlikte bir önceki alt problemde yer alan müfredatın kişiselleştirilmesi gerektiğine yönelik görüşle de ilişkilidir.

Bir diğer nokta ise üç katılımcının ortak görüşü olarak işlenen konu ile ilgili çalışmalarda yeterince örnek etüt ve eser icrasına yer verilmesi görüşüdür (K4, K5, K7). Bu üç katılımcı da etüt ve eserlerin yeterli sayıda olmasını başka görüşleriyle birlikte bildirmişlerdir.

İki katılımcı eser ve etütler adım adım kolaydan zora doğru sıralanması ile parmak ve pozisyonların işaretlenmiş olmasını ders kitabı dışında materyal seçerken dikkat ettikleri noktalar olarak bildirmişlerdir (K4, K5). Bunun yanında iki katılımcı ise seçilecek materyalin verimli ve kolay anlaşılabilir olmasını dikkate aldıklarını bildirmişlerdir (K8, K9).

Bireysel görüşleri olan diğer katılımcılara bakıldığında ise; daha önceki alt problemlerde ismini verdiği metotların kullanılması gerektiğini, bu metotların etüt ve eser içeriğinin yeterli olduğunu bir kez daha vurgulayan bir katılımcı (K1), kullanılan metodun belli bir sistematığı olmasına dikkat ettiğini belirten bir katılımcı (K5), öğrencinin teorik konulardan ziyade icra eğitimine yöneltilmesi gerektiğini bildiren bir katılımcı (K3), klasik eserlerin seçilmesi gerektiğine yönelik görüş bildiren bir katılımcı (K9) ve materyal seçerken mümkünse video destekli olanları seçtiğini belirten bir katılımcı (K6) olduğu görülmüştür.

Bildirilen görüşlere genel olarak bakıldığında öğrencinin hazırbulunuşluğu konusuna fikir birliği sağlanmasına rağmen diğer konularda kişisel görüş ve öneriler doğrultusunda materyal seçme yöntemleri olduğu görülmektedir.

4.9. Dokuzuncu Alt Probleme Yönelik Bulgular

Yapılan görüşmeler sonucunda yarı yapılandırılmış görüşme sorularından “Katılımcıların GSL Ut ders kitapları hazırlanırken dikkat edilmesi gereken konulara yönelik görüş ve önerileri nelerdir?” sorusuna yönelik katılımcıların bildirdiği görüşlere aşağıda yer verilmiştir:

K1: “Sanırım ayrıca bir şey yazmama gerek yok.”

K2: “Sınıf seviyesinde makamsal sıralama. 9. Sınıf: Buselik-Çargâh-Kürdi-Rast, 10. Sınıf: Uşşak veya Beyati-Hicaz ailesi-Hüseyni-Karcıgar-Nihavend, 11. Sınıf: Kürdili hicazkar-Segâh-Hüzzam-Acem Aşiran-Sultan-ı Yegâh, 12. Sınıf: Hicazkar-Evç-Saba”

K3: “9. Sınıfta özellikle boş tel çalışmaları ve temel müzik konularına da yer verilmeli. Bolca mızrap çalışması olmalı bu konuları temel için çok çabuk geçiyoruz gibi geliyor.”

K4: “Bilindiği üzere ders kitapları öğretim programına göre hazırlanmaktadır. Müfredat programları hazırlanırken 4 yıllık eğitimi kapsayan ve adım adım kolaydan zora şeklinde bir sıralama yapılarak hazırlanması hazırlanacak olan ders kitabının da daha iyi olmasını sağlayacaktır. Aynı zamanda kitapta kullanılan eserlerin üzerine karekod konularak bu eserlerin usta sazlar tarafından icralarının internete yüklenmesi ve esere çalışacak öğrencinin bu profesyonel kayıt ile internet sayesinde evden icraya katılımı ve çalışması sağlanmalıdır.”

K5: “Ders kitapları müfredat çerçevesinde yapılmaktadır. Bu sebeple müfredat 4 sınıfı kapsayacak şekilde tek bir metod gibi ilerlemeli ve öğrenci seviyesine göre o metot ile devam etmelidir.”

K6: “Anadolu’da birçok öğrencinin kırsal kesimden geldiğini göz önünde bulundurursak, 9. ve 10. Sınıflarda işlenmesi gereken teknik konuların daha yüzeysel ve uzun soluklu olması gerektiğini, 11 ve 12. Sınıflarda ise ağırlığın yine teknik konularda olması gerektiğini, teknik konularda, çeşitli nedenlerden kaynaklanan eksiklerin ve çok fazla sayıda eser geçme işlemlerinin üniversitede yapılması gerektiğini düşünüyorum.”

K7: “Uygulama alanı iyi gözlenmeli, ders saatleri dikkate alınmalı, güncel olmalı, daha çok dizi, etüt ve dizi ve etütleri destekleyecek eserlere yer verilmeli.”

K8: “Seviye uygunluğu, anlaşılabilirlik, uyarlanabilirlik, klasik gelenek ve usullerin sürdürülmesi konularına dikkat edilmesi önem arz etmektedir.”

K9: “Örnek eserlerin güncel bestelerden değil, klasik eserlerden oluşması taraftarıyım. Bunun için iki sebebim var. Birincisi klasik eserlerin Türk müziği çalgısı öğrenen ve çalan her müzisyenin bilmesi ve etüt etmesi gereken eserler olduğu kanaatinde olmam ve içeriklerinin makamların tanınması açısından zengin olması. İkinci sebep klasik eserlerin bir üslup ve tavır barındırması ki bunlarla ilgili çalışmaların öğretmenler tarafından meşk geleneğine dayanılarak öğrencisine kazandırabileceği. Güncel saz eserlerinin bir kısmı öğrenci seviyesinin üstünde bir icra kabiliyeti gerektiriyor, çoğunda da üslup, tavır ve makamsal zenginlik gibi kriterlere pek de rastlanmıyor. Kaldı ki öğrenci belli bir seviyeye geldiğinde ve talep ettiğinde bu tür eserler de geçilebilir. Önce klasik eserler...”

Görüşlerin betimsel analizi sonrasında aşağıdaki Tablo 4. 15.’te yer alan temaların ortaya çıktığı görülmüş, temada görüş bildiren katılımcı kodu ve ortak görüşlerin hangi temada yoğunlaştığının belirlenmesi için (*f*) frekans değerleri de tabloda yer almıştır:

Tablo 4. 15. Katılımcıların GSL Ut ders kitapları hazırlanırken dikkat edilmesi gereken konulara yönelik görüş ve önerileri

Tema	Katılımcı	f
İsmi verdiğim meşhur metotlar kesinlikle kullanılmalı	K1	1
Makam öğretim sırası belirttiğim şekilde olmalı	K2	1
9. Sınıfta boş tel çalışmaları ve temel müzik konularına daha fazla yer verilmeli	K3	1
Eserlerin usta sazlar tarafından icralarının videolarıyla desteklenmeli	K4	1
Adım adım kolaydan zora şeklinde bir sıralama yapılarak hazırlanmalı	K4	1
Müfredat dört sınıfa kapsayacak şekilde tek bir metod gibi ilerlemeli	K5	1
9. ve 10. Sınıflarda işlenmesi gereken teknik konular daha yüzeysel ve uzun soluklu olmalı	K6	1
Uygulama alanı iyi gözlenmeli	K7	1
Ders saatleri dikkate alınmalı	K7	1
Daha çok dizi, etüt ile dizi ve etütleri destekleyecek eserlere yer verilmeli	K7	1
Anlaşılabilir ve uyarlanabilir olmalı	K8	1
Klasik gelenek ve usullerin sürdürülmesi konularına dikkat edilmeli	K8	1
Örnek eserler güncel bestelerden değil, klasik eserlerden oluşmalı	K9	1

Tablo 4. 15. incelendiğinde, katılımcıların ders kitapları hazırlanırken dikkat edilmesi gereken konulara yönelik birbirinden farklı önerileri olduğu görülmektedir. Bu farklı öneriler yetersizliklere yönelik kişisel görüşler doğrultusunda verilmiştir. Belirgin bir görüş birliği sağlanamasa da eğitimin bir parçası olarak uygulayıcılar olan katılımcıların eksiklere yönelik

tamamlayıcı uygulamaları olarak değerlendirilmeli ve dikkate alınmalıdır. Çoğu katılımcı önceki alt problemlerde belirttikleri eksiklik ve önerileri farklı açılardan tekrar etmiştir.

Önerilere bakılacak olursa; bir katılımcı daha önceki alt problemlerde belirttiği metotların kullanılması ve ders kitabı hazırlarken de bunların dikkate alınması gerektiğini vurgulamış (K1), bir katılımcı kitaplardaki makam öğretim sırasının görüşünde belirttiği şekilde olmasının daha uygun olacağını beyan etmiştir (K2). Buradan yola çıkarak bazı katılımcıların kitaplardaki öğretim sıra ve metodolojisinin daha iyi bir şekilde tasarlanması için mevcut önerileri sunduğu söylenebilir. Diğer bazı görüşler de bu fikri desteklemektedir. Daha çok dizi, etüt ile dizi ve etütleri destekleyecek eserlere yer verilmeli (K7) görüşü de makam öğretiminin bir boyutunu teşkil eder.

Kitapların anlaşılabilir ve uyarlanabilir olmasına yönelik görüş (K8), daha önceki alt problemlerdeki müfredatın kişiselleştirilmesi gerektiğine yönelik görüşleri destekler niteliktedir. Müfredatın uyarlanabilir olması kişiye göre uygulanabilmesi demektir. Müfredatla ilgili diğer iki öneri ise, adım adım kolaydan zora şeklinde bir sıralama yapılarak hazırlanması gerektiği (K4) ile dört sınıfı kapsayacak şekilde tek bir metod gibi ilerlemesi gerektiğine yönelik önerilerdir (K5).

İki farklı katılımcı, müfredat ve ders kitapları hazırlanırken klasik eserler, klasik üslup ve geleneğin takip edilmesi ve dikkate alınması gerektiğini, güncel ve popüler eserler yerine klasik eserlere yer verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir (K8, K9).

İki katılımcı ise sadece bazı sınıflar bazında önerilerde bulunarak; 9. sınıfta boş tel çalışmaları ve temel müzik konularına daha fazla yer verilmesi gerektiği (K3) ve 9. ve 10. sınıflarda işlenmesi gereken teknik konular daha yüzeysel ve uzun soluklu olması gerektiğini bildirmişlerdir (K6).

Bir katılımcı, ders kitapları hazırlanırken uygulama alanının yeterince dikkate alınmadığı ön kabulüyle uygulama alanının iyi gözlenmesi gerektiğini ve bununla birlikte ders saatlerinin dikkate alınması gerektiğini bildirmiştir (K7). Daha önceki alt problemlerde ders kitaplarının içeriğinin ders saatiyle uymadığı ve mevcut ders saatlerinde kitapların işlenmesinin oldukça güç olduğuna yönelik görüşlerin olması bu görüşün kaynağını teşkil etmektedir.

Bir katılımcı ise ders kitaplarındaki eserlerin usta sazlar tarafından icra videolarıyla desteklenmesi gerektiğini beyan etmiştir (K4). Mevcut kitapların interaktif bir video eğitimle birlikte sunulmadığı görülmektedir. Önceki alt problemlerde bunun EBA üzerinden yapılabileceği ile ilgili öneriler bulunmaktadır.

4.10. Onuncu Alt Probleme Yönelik Bulgular

Yapılan görüşmeler sonucunda yarı yapılandırılmış görüşme sorularından “Katılımcıların GSL’de Ut ders kitaplarının ana çalgısı Ut olan öğrenciler ile yardımcı çalgısı Ut olan öğrenciler açısından kullanım farklılıkları konusunda görüş ve önerileri nelerdir?” sorusuna yönelik katılımcıların bildirdiği görüşlere aşağıda yer verilmiştir:

K1: “Ana, yardımcı diye bir şey olmaması gerektiğini düşünüyorum. Aynı teknikle nereye kadar gelebilirse. Zaten her konu yeterince basitten alınıyor. Anlayamıyorsa anlamadığı yerde kalır.”

K2: “Hali hazırda okulumuzda bu durumda olan yani yardımcı çalgısı ud olan bir öğrenci yok. Ancak meraklı olan çalmaya çalışan öğrenciler teknikten ziyade kuramsal farklılık yüzünden sıkıntı yaşıyorlar.”

K3: “Yardımcı çalgısı ud olan öğrencim olmadığı için bir fikrim yok açıkçası.”

K4: “Güzel sanatlar liselerinde TSM ağırlıklı, THM ağırlıklı ve Karma olmak üzere üç grup okul olduğunu biliyorum fakat benim öğretmenliğini yaptığım okulda Karma eğitim verilmektedir. Yan çalgısı ud olan bir öğrencim yoktur. Bu nedenle fikir beyan etmem doğru ve etik bir davranış olmaz yapılan bu tez çalışmasının bilimsel değerine zarar verebilir.”

K5: “Yan çalgısı ud olan öğrencim olmadığı için bu fark konusunda herhangi bir görüşe sahip değilim.”

K6: “Yardımcı çalgısı ut olan öğrencimiz olmadığı için böyle bir değerlendirme yapma şansım hiç olmadı.”

K7: “Yardımcı çalgısı ut olan öğrencimiz yok. Bizim okulumuz temel eğitim veriyor. Ama yardımcı çalgısı ut olan bir öğrencinin bu kitabı kullanabileceğini düşünmüyorum. Ana çalgı eğitiminde bile yukarıda belirttiğim sebeplerden dolayı zorlanıyoruz çünkü.”

K8: “Bu konuda sıkıntı ve problemlerin olduğunu söylemek çok doğru olmaz. Her iki gruba da olması gerektiği şekilde eğitim ve öğretim faaliyetlerinde bulunulmakta fayda vardır. Böyle bir ayırım kâğıt üzerinde olsa da faal anlamda yoktur. Her iki gruba da müfredat doğrultusunda olması gerektiği gibi eğitim sunmak en doğru yöntem olacaktır.”

K9: “Benim tüm öğrencilerimin ana çalgıları ut olduğu için pek bir gözlemim olmadı. Yalnız öğrencinin ilgisi konusunda sıkıntılar çıkabileceği düşüncesindeyim.”

Görüşlerin betimsel analizi sonrasında aşağıdaki Tablo 4. 16.'da yer alan temaların ortaya çıktığı görülmüş, temada görüş bildiren katılımcı kodu ve ortak görüşlerin hangi temada yoğunlaştığının belirlenmesi için (*f*) frekans değerleri de tabloda yer almıştır:

Tema	Katılımcı	f
Ana, yardımcı diye bir şey olmaması gerektiğini düşünüyorum	K1, K8	2
İkinci çalgı olarak çalmaya çalışan öğrenciler teknikten ziyade kuramsal farklılık yüzünden sıkıntı yaşıyorlar	K2	1
Fikrim yok	K3, K4, K5, K6	4
Kitap yardımcı çalgı eğitiminde de kullanılmaz	K7	1
Öğrencinin ilgisi konusunda sıkıntılar yaşanabilir	K9	1

Tablo 4. 16. incelendiğinde, katılımcıların ders kitaplarının ana çalgı ve yardımcı çalgı ut olan öğrenciler açısından kullanım farklılıkları konusunda herhangi bir görüşü olmadığını bildiren dört katılımcı olduğu görülmektedir. Bu katılımcıların yardımcı çalgı öğrencisi bulunmadığı için bir fikir beyan etmedikleri görülmüştür.

İki katılımcı yardımcı çalgı kavramı hakkında görüş beyan ederek bu şekilde bir ayırım olmaması gerektiğini, öğrencilerin belli oranlarda birden fazla çalgıyı çalabileceklerini bildirmişlerdir (K1, K8). Dolayısıyla bu iki görüşten kitapların her öğrenci tarafından kullanılabilmesi sonucuna ulaşılmaktadır.

Bununla birlikte yardımcı çalgı kavramını kabul eden üç katılımcı ise konuyla ilgili farklı görüşler bildirmişlerdir. Bu katılımcılardan birisi, ikinci çalgı (yardımcı çalgı) olarak ut çalmaya çalışan öğrenciler kitaplarda yer alan teknikten değil de kuramsal farklılık yüzünden kitapları kullanmada sıkıntı yaşadıklarını bildirmiştir (K2). Bir diğer katılımcı ise kitapların ana çalgısı ut olan öğrencilerde kullanımında bile problemler yaşanırken yardımcı çalgısı ut olan öğrencilerin kullanımında da benzer problemler olacağını, bu kitapların yardımcı ut eğitiminde kullanılmayacağını belirtmiştir (K7). Bir katılımcı ise kitapların yardımcı çalgı eğitiminde kullanılması halinde öğrencilerin ders ve kitaba olan ilgileri açısından problemler doğurabileceği görüşünü bildirmiştir.

BÖLÜM 5

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma

Eğitim fakültelerinde ve/veya meslek içi eğitim kapsamındaki seminer ve çalıştaylarda çalgı eğiticisi eğitimlerinin verilmesi gerektiğine yönelik sonuçlara ulaşan çalışmalar bulunmaktadır (Avcı, 2019; Çakır İlhan ve Karabulut, 2018). Bu çalışmada ut eğitimine yönelik ortaya çıkan eksiklikler ile bahsedilen çalışmalarda ortak bulgu olarak çalgı eğitici eğitiminin eksiklikleri bildirilmiş ve buna yönelik önerilerde bulunulmuştur.

GSL'de çalgı ders saatlerinin yetersizliğine yönelik oldukça fazla bulguya rastlanmıştır (Açıkalm, 2017; Avcı, 2019; Bulut, 2004; Çakır İlhan ve Karabulut, 2018; Doğan, 2011; Onat, 2018; Tanrıöver, 2016; Uğraş, 2018). Bu konudaki eksiklikler, öğrenci değişkeni ve müfredatın uygulanabilirliği gibi pek çok konuya yansımakta ve ciddi problemler ortaya çıkmaktadır.

Müfredat kapsamındaki ders kitaplarının yetersizlikleri konusunda bulgular içeren çalışmalar bulunmaktadır (Açıkalm, 2017; Kaçar, 2003; Tanrıöver, 2016; Uğraş, 2018). Bu yetersizliklere yönelik her çalgı özelinde eğitici görüş ve önerileri alınmıştır. Eğiticiler genel olarak klasik metotlardan faydalanılması gerektiği görüşünü bildirmişlerdir. Bu çalışmada da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Bahsedilen çalışmalarda ders kitaplarının içerik dağılımına ilişkin de uygulamada yaşanan problemler eğiticiler tarafından bildirilmiştir.

Ut eğitimi müfredatının öğrenci bazında kişiselleştirilmesine yönelik herhangi bir çalışmada herhangi bir bulguya rastlanmamıştır. Bununla birlikte bu çalışmada kişiselleştirme ile ilgili bulgulara etki eden faktörler arasında yer alan öğrenci çeşitliliği, hazırbulunuşluğu ve müfredatla yetinmenin engelleyici bir faktör olduğu gibi bulgulara başka bir çalışmada da ulaşılmıştır (Doğan, 2011).

5.2. Sonuç

Birinci alt probleme yönelik kitaplarla ilgili bulguların sonuçları olarak: İlk üç sınıf kitaplarında duruş, oturuş, udu tutuş pozisyonu, mızrap tutuş ve mızrabın kullanım şekilleri detaylıca öğretilirken 12. sınıf kitabında bunlara detaylıca değinilmeyip uygulanmasına yönelik eser çalışmaları verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Kitaplarda yer alan eserlerin bestecilerine bakıldığında en çok kitap yazarlarının eserlerine yer verildiği, bununla birlikte ut edebiyatından çeşitli dönemlerde yaşamış bestecilerin eserlerine yer verildiği görülmüştür.

Kitaplardaki makam öğretimi konusu incelendiğinde; toplamda 25 farklı makamın yer aldığı, bunlardan Bayati, Rast, Hicaz ve Kürdi makamlarında eserlere diğer makamlara göre daha fazla yer verildiği ve sınıflara göre makam öğretiminde öncelik sıralamasının değiştiği sonucuna ulaşılmıştır.

Kitaplardaki usul öğretimi konusu incelendiğinde; toplamda 24 farklı usulün yer aldığı, bunlardan Sofyan, Aksak Semai, Semai ve Yürük Semai usullerinde eserlere diğer usullere göre daha fazla yer verildiği, sınıf bazında dört sınıfta da ortak olarak en çok Sofyan usulünün yer aldığı, Sofyan haricindeki usullerde farklı öğretim öncelikleri tanındığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kitaplardaki eserlerin türleri incelendiğinde; dört kitapta en çok etütlerin yer aldığı, sınıf bazında bakıldığında ise etütlerden sonra en çok Saz eseri, Saz Semaisi, Şarkı, Peşrev ve Taksim türlerinde eserlere yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Kitaplardaki mızrap kullanımının öğretimi incelendiğinde; mızrap tekniklerinin Batı müziği terminolojisi kullanılarak öğretildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Kitaplardaki analizler sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen veriler üzerinde yapılan analizlerin sonuçları olarak:

İkinci alt probleme yönelik: Öğretmenlerin Ut eğitimine yönelik aldıkları eğitimlerle ilgili, bazı katılımcıların üniversitede bu eğitimi aldıkları bazılarının ise almadıkları, Millî Eğitim Bakanlığının bu eğitimi konservatuvar ile iş birliği içerisinde düzenlediği fakat bunun süreklilik arz etmediği, tüm müzik eğitim fakültelerinde çalgı özelinde bu tür eğitimler verilmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Üçüncü alt probleme yönelik: Mevcut ders saatlerinin oldukça yetersiz olduğu, bireysel olması gereken derslerin topluca işlendiği ve ders kitaplarının yetersizlikleri olduğuna yönelik ortak görüşler olduğu, katılımcıların genelinin zorunluluklardan ötürü ders kitaplarını belli oranlarda kullansalar da bu kitapların eksikliklerini gidermek adına ek kitap ve metotlar da kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Dördüncü alt probleme yönelik: Ders kitapların katılımcılarca yeterli görülmeyip başka kitap, metot, eser ve etütlerden faydalandığı görülmüş, ders kitapları dışında en çok Mutlu Torun ut metodu ile Şerif Muhittin Targan ut metodunun kullanıldığını sonucuna ulaşılmıştır.

Beşinci alt probleme yönelik: ders kitaplarının içerik dağılımına ilişkin belirgin bir görüş birlikteliği görülmemesine rağmen, görüş ve önerilerden yola çıkarak, mevcut ders saatlerinin içeriğin uygulanmasında yetersiz kaldığı, kitaplardaki eser çeşitliliğinin artırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Altıncı alt probleme yönelik: Ders kitaplarının içerik yeterliliği konusunda, çoğu katılımcının yetersizlik konularında detaylı olarak gerekse genel anlamda yetersizlikler olduğunu bildirdikleri görülmüştür. Buradan yola çıkarak kitapların uygulamada yetersizlikleri olduğu sonucuna varılmıştır.

Yedinci alt probleme yönelik: Ders kitaplarının GSL öğrencilerine yönelik yetersizlikleri olduğu, genel anlamda yeterliliklerine yoğunlaşan katılımcıların bile geliştirmeye yönelik öneriler sunduğu görülmüş ve öğrenci profilinin ders saati ve benzeri faktörlerin planlanmasına etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Sekizinci alt probleme yönelik: Ut eğitimi müfredatının öğrenci bazında kişiselleştirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu sonuca etki eden faktörler arasında öğrenci çeşitliliği ve müfredatla yetinmenin engelleyici bir faktör olduğu yönündeki görüşlerdir.

Dokuzuncu alt probleme yönelik: Katılımcıların ders kitapları dışındaki materyalleri seçerken dikkat ettikleri noktalardan en çok öğrencinin hazırbulunuşluğunu göz önünde tuttıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Onuncu alt probleme yönelik: Ders kitapları hazırlanırken dikkat edilmesi gereken konulara yönelik, mevcut ders kitaplarındaki yetersizlikler konusundaki kişisel görüşler,

dikkate değer bir fikir birlikteliği sağlamasa da farklı katılımcıların farklı konulardaki yetersizlikleri bildirmesi bu konuda eksiklikler olabileceği sonucunu doğurmaktadır. Belirtilen bu eksikliklere yönelik; klasik ut metotlarının kullanılması ve ders kitabı hazırlarken de bunların dikkate alınması gerektiği, kitaplardaki öğretim sıra ve metodolojisinin daha iyi bir şekilde tasarlanması gerektiği, daha çok dizi, etüt ile dizi ve etütleri destekleyecek eserlere yer verilmesi gerektiği, kitapların anlaşılabilir ve uyarlanabilir olması gerektiği, kitapların adım adım kolaydan zora şeklinde bir sıralama yapılarak hazırlanması gerektiği, kitapların dört sınıfı kapsayacak şekilde tek bir metod gibi ilerlemesi gerektiği, güncel ve popüler eserler yerine klasik eserlere yer verilmesi gerektiği, ders kitapları hazırlanırken uygulama alanının yeterince dikkate alınmadığı ön kabulüyle uygulama alanın iyi gözlenmesi gerektiği ve bununla birlikte ders saatlerinin dikkate alınması gerektiği, ders kitaplarındaki eserlerin usta sazlar tarafından icra videolarıyla desteklenmesi gerektiği gibi problemlere yönelik uyguladıkları çözüm önerilerinin olduğu sonuçlarına varılmıştır.

On birinci alt probleme yönelik: Birbirinden farklı görüşler bildirilmiş fakat, bazı katılımcıların yardımcı çalgı öğrencisi bulunmadığı için bir fikir beyan etmedikleri, bazı katılımcıların ise yardımcı çalgı kavramı hakkında görüş beyan ederek bu şekilde bir ayırım olmaması gerektiği dolayısıyla bu iki görüşten kitapların her öğrenci tarafından kullanılabilmesi konularında fikir birliği sağlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

5.3. Öneriler

- Özellikle eğitim fakültelerinin müzik eğitimi bölümleri olmak üzere, ut eğitimi verebilecek öğrenciler yetiştiren kurumlarda özellikle hedef öğrenci grubuna yönelik ut öğretim derslerinin müfredatta yer bulması,
- MEB’de veya başka öğretim kurumlarında görev yapan ut öğretmenlerine meslek içi eğitimler verilmesi,
- Mevcut ders saatlerinin müfredatı uygulamada oldukça yetersiz olduğundan dolayı ders saatlerinin gözden geçirilip artırılması gerektiği,
- Bireysel olması gereken derslerin farklı aksaklık ve yetersizliklerden ötürü topluca işlenmesinin önüne geçmek için mevcut aksaklıkların tespit edilip ut derslerinin bireysel ders olarak işlenmesinin sağlanması,

- Ders kitaplarının yetersizliklerine yönelik bilimsel çalışmalar yapıp, sorunların çözümünde alan araştırmalarının ve özellikle uygulayıcı öğretmenlerin görüşlerinin dikkate alınması,
- Ders kitaplarına yardımcı olarak öğretmen ve öğrencilere yönelik opsiyonel materyaller sunulması,
- Bu alandaki eksiklerin tespit edilmesi için daha çok alan araştırması yapıp, bu araştırmaların yayımlanması önerilerinde bulunulmuştur.

KAYNAKLAR

- Açıklalın, G. (2017). Güzel Sanatlarda Bağlama Eğitiminin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Adar, Ç. (2013). AGSL Ud Eğitimine Yönelik Kadın Ud Eğitimcilerinin Görüşlerinin İncelenmesi. Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2(1), 262–278.
- Akbaş, B. Z., Kaleli, Y. S. ve Özdek, A. (2021). Güzel sanatlar liselerinde kullanılan bağlama ders kitaplarındaki alıştırma ve ilgili türkülerin hedef davranış bakımından incelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10(4), 3853–3867.
- Akgül, D. (1997). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Keman Eğitimi Sürecinin Değişkenlerinin Analizi Yorumlanması ve Öneriler. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Avcı, D. (2019). Türkiye’deki Güzel Sanatlar Liseleri Çalgı Eğitimi Kanun Dersi Öğretim Programının Uygulanışına Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Baran, B. (2019). *Güzel Sanatlar Lisesi müzik alanı 9. sınıf piyano ders kitabının içeriğinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bodur, A. (2019). Türkiye’de Ud Eğitimi İçin Yazılmış Metodların Karşılaştırmalı İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ordu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bulut, D. (2004). Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Alınan Piyano Eğitiminin Müzik Öğretmenliğinde Kullanılabilirliği. 1924–2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu.
- Cemil, M. (2003). Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Uygulanan Gitar Eğitiminin Öğrenci Başarısı Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ceylan, M. K. (2017). Mehmed Fahri Kopuz ve Ali Salâhî Bey’in Ud Metotlarının Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çakır İlhan, A. ve Karabulut, Y. (2018). Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Müzik Bölümlerindeki Program Değişiklikleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 101–125. doi:10.30964/auebfd.454775
- Çöl, A., Sarıca, H. T., & Bitmez, H. (2019a). Çalgı Eğitimi, THM Ut Ders Kitabı - 10. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları. <http://www.eba.gov.tr/arama?q=Ders kitapları>
- Çöl, A., Sarıca, H. T., & Bitmez, H. (2019b). Çalgı Eğitimi, Ut Ders Kitabı - 10 (M. Arısoy (ed.)). Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Çöl, A., Sarıca, H. T., & Bitmez, H. (2019c). Çalgı Eğitimi, Ut Ders Kitabı - 9 (M. Arısoy (ed.)). Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları. <http://www.eba.gov.tr/arama?q=Ders kitapları>

- Coşgun, Y. E. (2019). Viyolonsel Eğitimi Metotlarının Milli Eğitim Bakanlığı'nda Yer Alan Hedef Ve Hedef Davranışlara Göre İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Doğan, M. G. (2011). Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri 9. sınıf Ud Dersi Öğretim Programının ve Ders Kitabının Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- Dursun, M. ve Kaleli, Y. S. (2021). Güzel sanatlar liselerinde kullanılan çalgı eğitimi kanun ve çalgı toplulukları ders kitapları arasındaki hedef davranış ilişkisinin incelenmesi. *OMÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(1), 107–121. doi:10.7822/omuefd.865395
- Gerçek, İ. H. (2010). Meslekî Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Kullanılan Ud Metodları Üzerinde Karşılaştırılmalı Bir Çalışma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(1), 149–156.
- Gürel, S. (2021). Güzel sanatlar liselerinde kullanılan bireysel ses eğitimi kitabındaki alıştırma ve eserlerin hedef davranış ilişkisinin incelenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 18(1), 4671–4685. doi:10.26466/opus.886567
- Kaçar, G. Y. (2003). Müzik Eğitimi Kurumlarında Ud Eğitimi Nasıl Olmalıdır? *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1), 69–77.
- Karataş, Z. (2017). Sosyal Bilim Araştırmalarında Paradigma Değişimi: Nitel Yaklaşımın Yükselişi. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 70–86. <https://dergipark.org.tr/download/article-file/360845>
- Kıral, B. (2020). Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Doküman Analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170–189. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/susbid/issue/54983/727462>
- MEB, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2020). T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Yetenek Sınavı ile Öğrenci Alan Okullara Başvuru e-Kılavuzu 2020. [https://e-okul.meb.gov.tr/SinavIslemleri/BasvuruIslemleri/GSSL/Yetenek Sınavı e-Kılavuzu.pdf](https://e-okul.meb.gov.tr/SinavIslemleri/BasvuruIslemleri/GSSL/Yetenek_Sinavi_e-Kilavuzu.pdf)
- MEB, Ortaöğretim Genel Müdürlüğü (2016). Güzel Sanatlar Lisesi, Çalgı Eğitimi, Ut Dersi, Öğretim Programı, 9, 10, 11, 12. Sınıflar. Milli Eğitim Bakanlığı. <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2019926103453684-UT 10-11. Sınıf.pdf>
- MEB, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2016a). Güzel Sanatlar Lisesi (Müzik) Haftalık Ders Çizelgesi.
- MEB, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2016b). Güzel Sanatlar Lisesi (Müzik) Haftalık Ders Çizelgesi Kurul Kararı.
- MEB, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2016c). Güzel Sanatlar Lisesi (Türk Halk Müziği) Haftalık Ders Çizelgesi.
- MEB, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2016d). Güzel Sanatlar Lisesi (Türk Halk Müziği) Haftalık Ders Çizelgesi Kurul Kararı.

- MEB, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2016e). Güzel Sanatlar Lisesi (Türk Sanat Müziği) Haftalık Ders Çizelgesi. <https://doi.org/10.1017/CBO9781107415324.004>
- MEB, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2016f). Güzel Sanatlar Lisesi (Türk Sanat Müziği) Haftalık Ders Çizelgesi Kurul Kararı.
- MEB, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2016g). Güzel Sanatlar Lisesi Çalgı Dersleri ile İlgili Kurul Kararı. <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=718>
- Onat, Y. A. (2018). Güzel Sanatlar Lisesi Viyolonsel Öğretim Programlarının Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özdemir, B. (2019). Hâfız Mehmed'in "Ud Muallimi" Kitabının Çeviriyazımı ve Günümüz Perspektifinden İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özder, Z. (2009). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Viyolonsel Eğitiminde Motivasyonun Yeri ve Önemine İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özkan, U. B. (2019). Eğitim Bilimleri Araştırmaları İçin Doküman İnceleme Yöntemi. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Sarıca, H. T., & Bitmez, H. (2019a). Çalgı Eğitimi, THM Ut Ders Kitabı - 11. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları. <http://www.eba.gov.tr/arama?q=Ders kitapları>
- Sarıca, H. T., & Bitmez, H. (2019b). Çalgı Eğitimi, Ut Ders Kitabı - 11 (M. Arısoy (ed.)). Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları. <http://www.eba.gov.tr/arama?q=Ders kitapları>
- Sarıca, H. T., & Bitmez, H. (2019c). Çalgı Eğitimi, Ut Ders Kitabı - 12 (M. Arısoy (ed.)). Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları. <http://www.eba.gov.tr/arama?q=Ders kitapları>
- Say, A. (2009). Müzik Sözlüğü (3.Basım). Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Tanrıöver, A. U. (2016). Güzel Sanatlar Liselerinde 9. sınıf Keman Ders Kitabının, Öğrenci Ve Öğretmen Açısından İşlevselliğinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tarman, S. (2016). Müzik Eğitiminin Temelleri (2.Basım). Müzik Eğitimi Yayınları.
- Türk Dil Kurumu. (1998). Türkçe Sözlük, Cilt 2 (Y. Parlatır, İsmail; Gözaydın, Nevzat; Zülfikar, Hamza; Aksu, Tezcan; Türkmen, Seyfullah; Yılmaz (ed.); 9.Baskı, Vol. 2). Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Uçan, A. (2005). Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum. Evrensel Müzik Evi.
- Uçan, A. (2018). Müzik Eğitimi - Temel Kavramlar, İlkeler, Yaklaşımlar ve Türkiyede Durum (4.Baskı). Arkadaş Yayınevi.

Uğraş, F. B. (2018). Güzel Sanatlar Lisesi Çello Dersi Öğretim Programına Dayalı Kullanılan Kitapların Türk Müziği Kazanımları Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yücel, H. (2017). Türk Müziğinde Ud Eğitimi ve Ud Metotları Üzerine Bir İnceleme. İdil Dergisi, 6(32), 1413–1425. <https://doi.org/10.7816/idil-06-32-14>

EKLER

EK 1. Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Haftalık Ders Çizelgesi Kurul Kararı

EK 2. Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Haftalık Ders Çizelgesi

EK 3. Uzman Görüşleri

EK 4. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

EK 1. Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Haftalık Ders Çizelgesi Kurul Kararı

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

Sayı	44	Konu: Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Alanı Batı Müziği Teorî ve Uygulaması Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar), Türk Halk Müziği Teorî ve Uygulaması Dersi (11 ve 12. Sınıflar), Türk Sanat Müziği Teorî ve Uygulaması Dersi (9 ve 10. Sınıflar), Piyano Dersi (9, 10 ve 11. Sınıflar), Bağlama Dersi (10, 11 ve 12. Sınıflar), Çalgı Eğitimi (Gitar, Flüt, Bağlama, Tambur, Keman, Viyola, Çello, Kontrbas, Ney, Ut, Klasik Kemeçe, Kanun, Klarnet, Kaval, Vurmalı Çalgılar, Tar, Kemane ve Yaylı Sazlar (Kemança, Karadeniz Kemeçesi, Kemane)) Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar), Çok Sesli Koro Dersi (10 ve 11. Sınıflar), Türk Halk Müziği Koro Dersi, Türk Sanat Müziği Koro Dersi, Çalgı Toplulukları (Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği, Batı Müziği) Dersi (11 ve 12. Sınıflar), Bilişim Destekli Müzik Dersi, Türk ve Batı Müziği Tarihi Dersi, Bireysel Ses Eğitimi Dersi, Müzik Kültürü Dersi, Türk İslam Musikisi Dersi, Türk Dünyası Müzikleri Dersi ile Halk Dansları ve Müzikleri Dersi Öğretim Programları
Tarih	29/06/2016	
Kurulda Gör. Tarihi	23/06/2016	
Önceki Kararın Tarih ve Sayısı	08/12/2006 - 392 11/09/2009 - 156 25/11/2016 - 167 24/05/2012 - 47	

Ortaöğretim Genel Müdürlüğünün 07/03/2016 tarihli ve 21658195-101.02-E.2674817 sayılı yazısı üzerine Kurulumuzda görüşülen Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Alanı Batı Müziği Teorî ve Uygulaması Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar), Türk Halk Müziği Teorî ve Uygulaması Dersi (11 ve 12. Sınıflar), Türk Sanat Müziği Teorî ve Uygulaması Dersi (9 ve 10. Sınıflar), Piyano Dersi (9, 10 ve 11. Sınıflar), Bağlama Dersi (10, 11 ve 12. Sınıflar), Çalgı Eğitimi (Gitar, Flüt, Bağlama, Tambur, Keman, Viyola, Çello, Kontrbas, Ney, Ut, Klasik Kemeçe, Kanun, Klarnet, Kaval, Vurmalı Çalgılar, Tar, Kemane ve Yaylı Sazlar (Kemança, Karadeniz Kemeçesi, Kemane)) Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar), Çok Sesli Koro Dersi (10 ve 11. Sınıflar), Türk Halk Müziği Koro Dersi, Türk Sanat Müziği Koro Dersi, Çalgı Toplulukları (Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği, Batı Müziği) Dersi (11 ve 12. Sınıflar), Bilişim Destekli Müzik Dersi, Türk ve Batı Müziği Tarihi Dersi, Bireysel Ses Eğitimi Dersi, Müzik Kültürü Dersi, Türk İslam Musikisi Dersi, Türk Dünyası Müzikleri Dersi ile Halk Dansları ve Müzikleri Dersi Öğretim Programlarının, 2016-2017 Eğitim ve Öğretim Yılından itibaren 9. sınıflardan başlamak üzere kademeli olarak ekli örneklerine göre uygulanması,

Söz konusu programlara göre ilgili Genel Müdürlükçe hazırlanan öğretim materyalinin kullanılması,

Kurulumuzun 08/12/2006 - 392; 11/09/2009 - 156; 25/11/2011 - 167; 24/05/2012 - 47 tarihli ve sayılı kararlarıyla kabul edilen Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Alanı Türk ve Batı Müziği Çalgıları (Bağlama, Kanun, Ud, Kontrbas, Flüt, Viyola, Keman), Müziğe Giriş, Piyano, Bireysel Ses Eğitimi, Batı Müziği Çalgı Toplulukları, Çalgı Bakım ve Onarım, Batı Müziği Tarihi, Bilişim Destekli Müzik, Müzik Biçimleri, Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma, Türk ve Batı Müziği Çalgıları (Viyolonsel, Gitar, Viyola), Geleneksel Türk Müziği Tarihi, Türk Müziği Koro Eğitimi (10, 11 ve 12. Sınıflar), Batı Müziği Koro Eğitimi (10, 11 ve 12. Sınıflar) ile Türk Müziği Çalgı Toplulukları dersi öğretim programlarının, 2016-2017 Eğitim ve Öğretim Yılından itibaren 9. sınıflardan başlamak üzere kademeli olarak uygulamadan kaldırılması

hususunu uygun görüşle arz ederiz.

Doç. Dr. Ali YILMAZ
ÜYE

Kâmil YEŞİL
ÜYE

Dr. Mehmet SÜRMELE
ÜYE

Doç. Dr. Güray KIRPIK
ÜYE

Dr. İbrahim DEMİRCİ
ÜYE

Doç. Dr. Hatice YILDIZ
ÜYE

Dr. Hüseyin ŞİRİN
Kurul Başkanı V.

UYGUNDUR
.../06/2016

İsmet YILMAZ
Millî Eğitim Bakanı

EK 2. Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Haftalık Ders Çizelgesi

GÜZEL SANATLAR LİSESİ (TÜRK SANAT MÜZİĞİ) HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ						
DERSLER		9. SINIF	10. SINIF	11. SINIF	12. SINIF	
ORTAK DERSLER	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI	5	5	5	5	
	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	1	1	1	1	
	TARİHİ	2	2	-	-	
	T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	2	-	
	COĞRAFYA	2	2	-	-	
	MATEMATİK	6	6	-	-	
	FİZİK	2	2	-	-	
	KİMYA	2	2	-	-	
	BİYOLOJİ	2	2	-	-	
	SAĞLIK BİLGİSİ	1	-	-	-	
	FELSEFE	-	-	2	-	
	YABANCI DİL	3	2	2	2	
	GÖRSEL SANATLAR/BEDEN EĞİTİMİ	1	1	1	1	
	TRAFİK VE İLK YARDIM	-	-	-	1	
	TÜRK SANAT MÜZİĞİ KORO	2	2	2	2	
	TÜRK SANAT MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI	2	2	2	2	
	BATI MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI	2	2	-	-	
	TÜRK HALK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI	-	-	2	2	
	TÜRK HALK MÜZİĞİ KORO	-	-	-	2	
	ÇALGI EĞİTİMİ*	1	1	2	2	
	PIYANO	1	-	-	-	
	ÇALGI TOPLULUKLARI	-	2	4	4	
	BAĞLAMA	-	1	1	-	
	TÜRK İSLAM MUSİKİSİ	-	-	-	2	
	TÜRK MÜZİĞİ TARİHİ	-	-	-	2	
	BİREYSEL SES EĞİTİMİ	-	1	-	-	
	DRAMA	-	-	2	-	
	MÜZİK KÜLTÜRÜ	-	-	2	-	
	BİLİŞİM DESTEKLİ MÜZİK	-	-	-	2	
	TÜRK DÜNYASI MÜZİKLERİ	-	-	2	-	
HALK DANSLARI VE MÜZİKLERİ	-	-	2	-		
ORTAK DERS SAATİ TOPLAMI		35	36	34	30	
DİL VE ANLATIM	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI (2)	-	-	3	3	
	DİKSİYON VE HİTABET (1)	1	1	1	1	
	OSMANLI TÜRKÇESİ (3)	2	2	2	2	
	OKUMA-YAZMA BECERİLERİ EĞİTİMİ (1)	2	2	2	2	
	MATEMATİK VE FEN BİLİMLERİ	TEMEL MATEMATİK (2)	-	-	2	2
		İLERİ MATEMATİK (2)	-	-	5	5
		İLERİ FİZİK (2)	-	-	4	4
		İLERİ KİMYA (2)	-	-	4	4
		İLERİ BİYOLOJİ (2)	-	-	3	3
	ASTRONOMİ VE UZAY BİLİMLERİ (1)	(1)(2)	(1)(2)	(1)(2)	(1)(2)	

SEÇMELİ DERSLER	SOSYAL BİLİMLER	SEÇMELİ TARİH (2)			(2)(4)	(2)(4)
		SEÇMELİ COĞRAFYA (2)	-	-	(2)(4)	(2)(4)
		ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ (1)	-	-	-	(2)(4)
		TÜRK KÜLTÜR VE MEDENİYET TARİHİ (1)	-	-	(2)(4)	(2)(4)
		İSLAM KÜLTÜR VE MEDENİYETİ (1)	2	2	2	2
		İSLAM BİLİM TARİHİ (1)	2	2	2	2
		PSİKOLOJİ (1)	-	-	2	2
		SOSYOLOJİ (1)	-	-	2	2
		MANTIK (1)	-	-	2	2
		BİLGİ KURAMI (1)	(1)(2)	(1)(2)	(1)(2)	(1)(2)
		SEÇMELİ FELSEFE (1)	-	-	-	(1)(2)
		DEMOKRASİ VE İNSAN HAKLARI (1)	1	1	1	1
		İŞLETME (1)	2	2	2	2
		EKONOMİ (1)	2	2	2	2
		GİRİŞİMCİLİK (1)	1	1	1	1
		YÖNETİM BİLİMİ (1)	2	2	2	2
	ULUSLARARASI İLİŞKİLER (1)	2	2	2	2	
	DİN, AHLAK VE DEĞERLER	KUR'AN-I KERİM (4)	2	2	2	2
		HZ. MUHAMMED'İN HAYATI (4)	2	2	2	2
		TEMEL DİNİ BİLGİLER (2)	(1)(2)	(1)(2)	(1)(2)	(1)(2)
	YABANCI DİLLER VE EDEBİYATI	SEÇMELİ BİRİNCİ YABANCI DİL (2)	-	-	(2)(5)	(2)(8)
		SEÇMELİ İKİNCİ YABANCI DİL (2)	-	-	(2)(4)	(2)(4)
		ALMAN EDEBİYATI (1)	(1)(2)	(1)(2)	(1)(2)	(1)(2)
		İNGİLİZ EDEBİYATI (1)	(1)(2)	(1)(2)	(1)(2)	(1)(2)
	SPOR VE SOSYAL ETKİNLİK	FRANSIZ EDEBİYATI (1)	(1)(2)	(1)(2)	(1)(2)	(1)(2)
		SEÇMELİ BEDEN EĞİTİMİ (4)	2	2	2	2
		SOSYAL ETKİNLİK (1)	(1)(2)	(1)(2)	(1)(2)	(1)(2)
	GÜZEL SANATLAR	SEÇMELİ GÖRSEL SANATLAR (4)	2	2	2	2
		SANAT TARİHİ (1)	2	2	2	2
		DRAMA (1)	1	1	1	1
		SEÇMELİ PİYANO (1)	-	-	-	1
	BİLİŞİM	BİLGİSAYAR BİLİMİ (2)	2	2	2	2
PROJE HAZIRLAMA (1)		(1)(2)	(1)(2)	(1)(2)	(1)(2)	
SEÇİLEBİLECEK DERS SAATİ SAYISI		4	3	5	9	
REHBERLİK VE YÖNLENDİRME		1	1	1	1	
TOPLAM DERS SAATİ		40	40	40	40	

* Çalgı Eğitimi dersinde; Tambur, Ney, Klasik Kemençe, Ut, Kanun, Keman, Klarnet çalgılarından biri seçilir.

- Çizelgede yer alan derslerde ilgili uygulamalar: Talim ve Terbiye Kurulunun 27/01/2014 tarihli ve 6 sayılı Kararı ile kabul edilen haftalık ders çizelgelerinde yer alan derslerin uygulanmasına yönelik "Açıklamalar" doğrultusunda yapılır.

EK 3. Uzman Görüşleri

UZMAN GÖRÜŞÜ FORMU

Saygıdeğer hocam, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı 'nda Doç. Dr. Serdar ÇAKIRER danışmanlığında yapılan "Güzel Sanatlar Lisesi Ut Ders Kitaplarının Hedef Davranışlar Açısından İncelenmesi ve Ders Öğretmenlerinin Görüşleri" başlıklı Yüksek Lisans tezine yönelik veri toplamak amacıyla hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formunun Geçerlik-Güvenilirlik şartlarını sağlamak amacıyla görüş ve önerilerinize başvurmak istiyorum. Alan uzmanı olarak, aşağıda yer alan 10 adet açık uçlu görüşme sorusunu, yapacağınız nitel araştırma için yeterli ve uygun olup olmadığınına yönelik görüşlerinizi aşağıda yer alan formda işaretlemenizi ve varsa önerilerinizi rica ediyorum. Verdığınız yanıtlar sadece bu araştırma için kullanılacaktır. Değerli görüşleriniz için teşekkür ederim.

Mehmet Arif TUR
Necmettin Erbakan Üniversitesi
Müzik Eğitimi BD
Yüksek Lisans Öğrencisi

No	Soru	Uygundur	Uygun Değildir	Açıklama ve Öneri
1	Güzel Sanatlar Liseleri'nde Ut eğitimine yönelik daha önce eğitim aldınız mı? Aldıysanız hangi kurumda, hangi eğitimleri aldığınızı açıklar mısınız?	✓		
2	Güzel Sanatlar Liseleri'nde Ut derslerinin işleniş ile ilgili mevcut duruma yönelik görüşleriniz nelerdir? Önerileriniz varsa nedenleriyle birlikte açıklayınız.	✓		
3	Güzel Sanatlar Liseleri Ut ders kitaplarının içerik yeterliliği konusunda görüşleriniz nelerdir? Ut öğreniminde teorik bilgiler, müzrap çalışmaları, pozisyon ve ana kolon çalışmaları, melodik çalışmaları, Türk müziği kültürünün öğretilmesi, eser repertuarı, makam ve usul bilgisi vb. yönlere değeriendirir misiniz?	✓		
4	Güzel Sanatlar Liseleri Ut ders kitaplarının 9, 10, 11, 12. Sınıf seviyelerine göre içerik dağılımı konusunda görüşleriniz nelerdir? Her sınıfı tek değeriendirir misiniz?	✓		
5	Mevcut ders kitaplarının Güzel Sanatlar Liseleri öğrencilerine yönelik yeterliliği konusunda neler düşünüyorsunuz? Görüş ve önerileriniz nelerdir?	✓		
6	Güzel Sanatlar Liseleri'nde Ut eğitiminde halihazırda hangi sınıflarda hangi kitap ve metotları kullanıyorsunuz? Mevcut duruma yönelik görüş ve önerilerinizi açıklar mısınız?	✓		
7	Halihazırda uyguladığınız Ut eğitimi müfredatının öğrenci bazında kişiselleştirilmesi adına görüşleriniz nelerdir?	✓		

EK 4. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

GÖRÜŞME AÇIKLAMASI

Bu yarı yapılandırılmış görüşme formu, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı'nda Doç. Dr. Serdar ÇAKIRER danışmanlığında yapılan “Güzel Sanatlar Lisesi Ut Ders Kitaplarının Hedef Davranışlar Açısından İncelenmesi ve Ders Öğretmenlerinin Görüşleri” başlıklı Yüksek Lisans tezine yönelik veri toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Aşağıdaki 10 adet açık uçlu görüşme sorusuna verdiğiniz yanıtlar sadece bu araştırma ve makalesi için kullanılacak ve isminiz yalnızca araştırmacıda mahfuz kalacaktır. Sunduğunuz değerli bilgiler için şimdiden teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Mehmet Arif TUR
Necmettin Erbakan Üniversitesi
Müzik Eğitimi BD
Yüksek Lisans Öğrencisi

GÖRÜŞME FORMU

Görüşme No :

Görüşme Tarihi :

Katılımcı Ad-Soyad :

A. DEMOGRAFİK BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz : ( ) Kadın ( ) Erkek

2. Yaşınız : .....

3. Eğitim Durumunuz : ( ) Lisans ( ) Yüksek Lisans ( ) Doktora

4. Mezun olduğunuz kurum: ( ) Konservatuvar ( ) GSEB Müzik Eğitimi Anabilim Dalı
( ) Güzel Sanatlar Fakültesi ( ) Diğer (Lütfen açıklayınız).....

5. Kaç yıldır Ut eğitimi veriyorsunuz? .....

6. Güzel Sanatlar Liselerinde halen Ut eğitimi veriyor musunuz?

( ) Evet ( ) Hayır

8. Görevli olduğunuz kurum neresi? .....

B. GÖRÜŞME SORULARI

1. Güzel Sanatlar Liseleri'nde Ut eğitimine yönelik daha önce eğitim aldınız mı? Aldıysanız hangi kurumda, hangi eğitimleri aldığınızı açıklar mısınız?
2. Güzel Sanatlar Liseleri'nde Ut derslerinin işlenişi ile ilgili mevcut duruma yönelik görüşleriniz nelerdir? Önerileriniz varsa nedenleriyle birlikte açıklayınız.
3. Güzel Sanatlar Liseleri Ut ders kitaplarının içerik yeterliliği konusunda görüşleriniz nelerdir? Ut öğreniminde teorik bilgiler, mızrap çalışmaları, pozisyon ve ana kolon çalışmaları, melodik çalışmalar, Türk müziği kültürünün öğretilmesi, eser repertuarı, makam ve usul bilgisi vb. yönlerinden değerlendirir misiniz?
4. Güzel Sanatlar Liseleri Ut ders kitaplarının 9, 10, 11, 12. sınıf seviyelerine göre içerik dağılımı konusunda görüşleriniz nelerdir? Her sınıfı tek tek değerlendirir misiniz?
5. Mevcut ders kitaplarının Güzel Sanatlar Liseleri öğrencilerine yönelik yeterliliği konusunda neler düşünüyorsunuz? Görüş ve önerileriniz nelerdir?
6. Güzel Sanatlar Liseleri'nde Ut eğitiminde halihazırda hangi sınıflarda hangi kitap ve metotları kullanıyorsunuz? Mevcut duruma yönelik görüş ve önerilerinizi açıklar mısınız?
7. Halihazırda uyguladığınız Ut eğitimi müfredatının öğrenci bazında kişiselleştirilmesi adına görüşleriniz nelerdir?
8. Ders kitapları dışında kullandığınız metod ve diğer materyalleri seçerken dikkat ettiğiniz noktalar nelerdir? Sizce bu konuda nelere dikkat edilmelidir?
9. Güzel Sanatlar Liseleri için Ut ders kitapları hazırlanırken nelere dikkat edilmelidir? Bu konudaki mevcut eksiklikler göz önünde bulundurulduğunda önerileriniz nelerdir?
10. Güzel Sanatlar Liseleri Ut ders kitaplarının ana çalgısı ut olan öğrenciler ile yardımcı çalgısı Ut olan öğrenciler açısından kullanılabilirliği konusunda farklılıklar var mıdır? Bu konudaki görüş ve önerileriniz nelerdir?